

UZDEVUMA IETVARI EIROPAS PILSĒTINICIATĪVA — INOVATĪVAS DARBĪBAS

OTRAIS EUI-IA UZAICINĀJUMS IESNIEGT
PRIEKŠLIKUMUS
31/05/2023 – 05/10/2023

31/05/2023

Co-funded by
the European Union

Satura rādītājs

1. IEVADS.....	3
2. ATBILSTĪGĀS IESTĀDES — KAS VAR IESNIEGT PIETEIKUMU.....	4
2.1 PIRMĀ KATEGORIJA.....	5
2.2 OTRĀ KATEGORIJA.....	5
2.3 TREŠĀ KATEGORIJA.....	7
2.4 KOPĪGĀS PRASĪBAS ATBILSTĪGAJĀM PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDĒM	7
3. EUI-IA OTRAJA UZAICINĀJUMA IESNIEGT PRIEKŠLIKUMUS TEMATISKAIS SEGUMS	9
3.1 PILSĒTVIDES ZAĻINĀŠANA	9
TĒMAS "PILSĒTVIDES ZAĻINĀŠANA" VISPĀRĒJA DEFINĪCIJA UN KONTEKSTS	9
NOZĪMĪGUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM UN TO UZDEVUMI	11
IETEIKUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM	12
KOHĒZIJA POLITIKAS MĒRĶI	13
REZULTĀTU UN IZNĀKUMA RĀDĪTĀJI	14
3.2 ILGTSPĒJĪGS TŪRISMS	16
TĒMAS "ILGTSPĒJĪGS TŪRISMS" VISPĀRĒJA DEFINĪCIJA UN KONTEKSTS	16
NOZĪMĪGUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM UN TO UZDEVUMI	17
IETEIKUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM	18
KOHĒZIJA POLITIKAS MĒRĶI	19
REZULTĀTU UN IZNĀKUMA RĀDĪTĀJI	19
3.3 TALANTU IZMANTOŠANA SARŪKOŠĀS PILSĒTĀS	21
TĒMAS "TALANTU IZMANTOŠANA SARŪKOŠĀS PILSĒTĀS" VISPĀRĒJA DEFINĪCIJA UN KONTEKSTS	21
NOZĪMĪGUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM UN TO UZDEVUMI	22
IETEIKUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM	23
KOHĒZIJA POLITIKAS MĒRĶI	25
REZULTĀTU UN IZNĀKUMA RĀDĪTĀJI	26
4. PROJEKTA POSMI	27
5. FINANSĒŠANAS PRINCIPI	29
6. PROJEKTA IZSTRĀDE UN ATTĪSTĪBA.....	30
6.1 PARTNERĪBA	30
6.2 PROJEKTA INTERVENES LOĢIKA UN DARBA PLĀNS.....	33
6.3 EKSPERTU ATBALSTS	34
6.4 PĀRNESE.....	35
6.5 IZMAKSU KATEGORIJAS	37
7. PIETEIKUMA IESNIEGŠANAS PROCESS.....	38
8. ATLASĒS PROCESS	40
8.1 ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE	40

8.2	STRATĒGISKAIS NOVĒRTĒJUMS.....	41
8.3	OPERATĪVAIS NOVĒRTĒJUMS	42
8.4	NOVĒRTĒJUMA PUNKTU SKAITĪŠANAS SISTĒMA	43
8.5	IZSLĒGŠANAS KRITĒRIJI DOTĀCIJU PRETENDENTIEM.....	44
9.	SĀKUMPOSMS UN LĪGUMU SLĒGŠANA.....	45
10.	KĀ SAŅEMT PALĪDZĪBU	46
11.	NOZĪMĪGĀKIE DATUMI.....	46

1. IEVADS

Saskaņā ar Kohēzijas politikas tiesību aktu paketi 2021.–2027. gadam ir paredzēts izveidot Eiropas pilsētiniiciatīvu (12. pants Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulā Nr. 2021/1058 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu¹ — ERAF/KF regula) — Eiropas Savienības instrumentu, kas **pārņem 2014.–2020. gada plānošanas periodā īstenoto Inovatīvo pilsētvides darbību iniciatīvu (*Urban Innovative Actions*)**. Šī jaunā iniciatīva ir kritiski svarīgs instruments, lai atbalstītu dažāda lieluma pilsētas, veidotu spējas un zināšanas, atbalstītu inovācijas un izstrādātu pārnesamus un mērogojamus inovatīvus risinājumus Eiropas Savienības (ES) nozīmes pilsētproblēmām. Pamatmērķis ir rosināt izmantot pilsētvides teritorijās galvenās kohēzijas politikas programmas, kas ietver pārbaudītas inovācijas, jo īpaši tās, kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) attiecībā uz konkrētiem mērķiem, kuri ir definēti ERAF/KF regulas 3. pantā², un stiprināt pilsētu inovācijas spējas šo fondu pārvaldībā atbalsta saņēmēju vai starpnieku statusā.

Viens no galvenajiem Eiropas pilsētvides iniciatīvas (*EUI*) un jo īpaši tās Inovatīvo darbību sadaļas (*EUI-IA*) mērķiem ir turpināt sniegt atbalstu, ko iepriekš sniedza Inovatīvo pilsētvides darbību iniciatīva, **nodrošinot pilsētas pašvaldības iestādēm visā Eiropā telpu un resursus, lai apzinātu un izmēģinātu (īstenojot izmēģinājuma projektus) jaunus inovatīvus risinājumus savstarpēji saistītām un sarežģītām vietēja mēroga problēmām, kas ir saistītas ar ilgtspējīgu pilsētattīstību**. *EUI-IA* sniegs pilsētas pašvaldības iestādēm iespēju pārbaudīt, kā jauni un nepārbaudīti risinājumi darbojas praksē un risina sarežģītas reālas situācijas. Eksperimentēšanas procesiem un rezultātiem sekos līdzī partnerpilsētas no citām valstīm (pārneses partneri), lai atbalstītu un stiprinātu pārbaudīto inovatīvo risinājumu pārnesamību un atkārtotības iespējamību visā ES.

Pilsētas pašvaldības iestādēm jāizmanto *EUI-IA* piedāvātā iespēja izmēģināt inovatīvas pieejas un darba metodes ārpus "parastajiem projektiem" (ko varētu finansēt no "tradicionālajiem" finansējuma avotiem, tostarp ERAF galvenajām programmām). *EUI-IA* ļauj pilsētām ambiciozas un radošas idejas pārvērst prototipos, kurus var pārbaudīt reālā pilsētvidē. Citiem vārdiem sakot, *EUI-IA* atbalsta izmēģinājuma projektus, kas ir pārāk riskanti, lai tos finansētu no tradicionālajiem finansējuma avotiem, ar nosacījumu, ka tie ir ļoti inovatīvi un eksperimentāli.

***EUI-IA* projektus izvēlas, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus par vienu vai vairākām tēmām, kādas piedāvā Eiropas Komisija (EK). *EUI* atvēlētais kopējais ERAF budžets ir 450 miljoni EUR, no kuriem 75 % ir paredzēti *EUI-IA* sadaļas atbalstam. Maksimālais ERAF līdzfinansējums, ko var saņemt viens projekts, ir 5 miljoni EUR, un projekts jāīsteno ne ilgāk kā 3,5 gadu laikā.**

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. ERAF konkrētie mērķi tiks precizēti katrā atsevišķā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus iniciatīvai "Eiropas pilsētvides iniciatīva — inovatīvas darbības".

² Turpat.

EUI netieši pārvalda EK Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts (*REGIO ĢD*). Par pilnvaroto vienību EUI īstenošanai EK ir izraudzījusies Odefransas (*Hauts-de-France*) reģionu (Francija). Lai palīdzētu pilnvarotajai vienībai un nodrošinātu EUI ikdienas pārvaldību, ir izveidots EUI Pastāvīgais sekretariāts.

Ar šo darba uzdevumu pilnvarotā vienība uzaicina atbilstīgās iestādes iesniegt projektu priekšlikumus otrā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus iniciatīvai *EUI-IA* satvarā. Šim uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus piešķirtais indikatīvais ERAF budžets ir 120 miljoni EUR.

Šajā dokumentā izklāstītas prasības un process, kas jāievēro saistībā ar *EUI-IA* otrais uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus. Tas jāskata kopā ar *EUI-IA* pamatnostādnēm, pieteikuma veidlapas paraugu un citiem ar šo uzaicinājumu saistītiem dokumentiem, kas ir publicēti EUI tīmekļa vietnē.

2. ATBILSTĪGĀS IESTĀDES — KAS VAR IESNIEGT PIETEIKUMU

Uz atbalstu *EUI-IA* īstenošanai var pieteikties šādas iestādes:

- **Pirmā kategorija:** Jebkura pilsētas pašvaldības iestāde vietējā administratīvā vienībā, kas atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei (*DEGURBA*) ir definēta kā pilsēta, mazpilsēta vai priekšpilsēta (atbilst *Eurostat DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2) un kurā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.
- **Otrā kategorija:** Pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība vai grupa ar organizētas aglomerācijas juridisko statusu, ko veido vietējās administratīvās vienības, kurās lielākā daļa (vismaz 51 %) iedzīvotāju dzīvo vietējās administratīvajās vienībās, kas atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei (*DEGURBA*) ir definētas kā pilsētas, mazpilsētas vai priekšpilsētas (atbilst *DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2), un kurās kopējais iedzīvotāju skaits visās kopā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.
- **Trešā kategorija:** Pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība vai grupa bez organizētas aglomerācijas juridiskā statusa, ja visas iesaistītās pilsētas pašvaldības iestādes (galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) ir vietējās administratīvās vienības, kas atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei (*DEGURBA*) ir definētas kā pilsētas, mazpilsētas vai priekšpilsētas (atbilst *DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2), un kurās kopējais iedzīvotāju skaits visās kopā (galvenajā pilsētas pašvaldības iestādē un saistītajās pilsētu pašvaldības iestādēs) ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.

Pieteikuma veidlapu *EUI-IA* uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus ietvaros var iesniegt tikai atbilstīgās pilsētas pašvaldības iestādes, kuras atbilst iepriekš norādītajai definīcijai.

Vietējo administratīvo vienību definīcija, kā arī klasifikācija atbilstoši urbanizācijas pakāpei un iedzīvotāju skaita rādītāji balstās uz informāciju, kas ir sniegta *EUI-IA* atbilstības tabulā ("Atbilstības tabula *LAU- NUTS* 2021, ES-27 un EBTA / pieejamās kandidātvalstīs. 2021. gads" ("*EUI-IA_Call2_Correspondence_table*": https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2023-05/EUI-IA_Correspondence_table.xlsx).

Atbilstības pārbaudē šo tabulu izmantos kā galveno atsauces dokumentu. Pieteikuma iesniedzēji tiek aicināti izmantot atbilstības tabulu, lai pārbaudītu savu atbilstību un sniegtu informāciju par vietējām administratīvajām vienībām, kas ietilpst to administratīvajās robežās, un iedzīvotāju skaitu. Pirms pieteikuma veidlapas aizpildīšanas noteikti iesakām veikt atbilstības pašnovērtējumu (pamatojoties uz iepriekš norādīto atbilstības tabulu). Ja ir nepilnības, neatbilstības vai rodas šaubas par *EUI-IA* atbilstības tabulā iekļauto datu interpretāciju, pieteikuma iesniedzējiem iesakām pirms pieteikuma veidlapas aizpildīšanas un iesniegšanas sazināties ar Pastāvīgo sekretariātu. Atlases procedūras laikā Pastāvīgais sekretariāts veiks atbilstības pārbaudi, pamatojoties vienīgi uz pieteikuma veidlapā norādīto informāciju. Ja nav skaidrs, vai pieteikuma iesniedzējs ir atbilstīgs kandidāts, Pastāvīgais sekretariāts sazināsies ar visiem attiecīgajiem partneriem, tostarp *Eurostat*, lai noskaidrotu atbilstību.

2.1 PIRMĀ KATEGORIJA

- Pašvaldības/pilsētas padomes/novadi, kuru administratīvās robežas atbilst vienai vietējai administratīvajai vienībai. Šajā gadījumā vietējai administratīvajai vienībai atbilstoši urbanizācijas pakāpei jābūt klasificētai kā pilsētai, mazpilsētai vai priekšpilsētai (kods 1 un/vai 2 atbilstības tabulā — ailē "Urbanizācijas pakāpe") un ar vismaz 50 000 iedzīvotāju.
- Pašvaldības/pilsētas padomes, kuru administratīvajās robežās ietilpst vairākas vietējās administratīvās vienības. Šāda situācija ir pašvaldībās/pilsētas padomēs Portugālē, Īrijā, Grieķijā, Maltā un Latvijā, kur *Eurostat* sniegtajai vietējās administratīvās vienības definīcijai atbilst nevis pašvaldības/pilsētas padomes, bet gan pašvaldībām pakļautas vienības (pagasti) vai statistikas vienības (vēlēšanu apgabali). Šajā gadījumā pašvaldība/pilsētas padome var būt atbilstīga tikai tad, ja tajā kopumā ir 50 000 iedzīvotāju un ja lielākā daļa (vismaz 51 % iedzīvotāju) dzīvo vietējās administratīvajās vienībās, ko atbilstoši urbanizācijas pakāpei klasificē kā pilsētu, mazpilsētu vai priekšpilsētu (kods 1 un/vai 2 atbilstības tabulā — ailē "Urbanizācijas pakāpe").

2.2 OTRĀ KATEGORIJA

Organizētas aglomerācijas, kas ir pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība/grupa, kura atbilst šādiem kritērijiem:

- Valsts tiesību aktos tās ir oficiāli atzītas par vietējās pašvaldības līmeni (atšķirīgu no reģionālā un provinces līmeņa), nosakot pašvaldībai/pilsētas padomei pienākumu iestāties par pašvaldību augstāka līmeņa organizācijā (tāpēc šajā kategorijā neietilpst apvienības, kas ir izveidotas brīvprātīgi, ar konkrētu mērķi un/vai uz noteiktu laiku).

- Tajās ietilpst tikai pašvaldības/pilsētu padomes (tāpēc šajā kategorijā neietilpst apvienības, kurās ir iesaistītas citas iestādes, piemēram, universitātes, tirdzniecības kameras u. c.).
- Iesaistītās pašvaldības ir deleģējušas tām konkrētas, valsts tiesību aktos noteiktas kompetences tajās politikas jomās, kuras ir saistītas ar *EU/IA* projektu. Apvienības tiek aicinātas sniegt precīzu atsauci uz valsts tiesisko regulējumu. Organizētām aglomerācijām ir ekskluzīvas izstrādes un īstenošanas kompetences politikas jomās, kuras ir būtiskas *EU/IA* projektam.
- Tām ir konkrēta politiska (iesaistīto pašvaldību netiešai pārstāvniecībai) un administratīva (specializēts personāls) struktūra.

Atbilstīgās organizētās aglomerācijas *EU/IA* satvarā ir, piemēram:

- Francija: *Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT)* un *Communautés de Communes*.
- Itālija: Tikai *Città Metropolitane* un *Unione di Comuni*. Ņemiet vērā, ka *Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni* un pārējās organizētās aglomerācijas, kuras saskaņā ar Itālijas valsts tiesību aktiem (*Testo Unico degli Enti Locali*) netiek uzskatītas par vietējām pašvaldībām, nav atbilstīgas.
- Vācija: *Landkreis*.
- Spānija: *Mancomunidades* un *Area Metropolitana Barcelona*. Ņemiet vērā, ka "*Diputaciones provinciales*" (provinces pašvaldības) tiek uzskatītas par provinces līmeņa iestādēm un tāpēc netiek atzītas par atbilstīgām organizētām aglomerācijām.
- Portugāle: *Comunidades Intermunicipais (CIM)*.

Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG), kurās kā partneri piedalās tikai pilsētas pašvaldības iestādes (kā definēts iepriekš) un kurām ir konkrētas kompetences *EU/IA* uzaicinājumam būtiskas politikas izstrādē un īstenošanā, uzskata par organizētām aglomerācijām, un tāpēc tās var pieteikties *EU/IA* uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus kā galvenās vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes. ETSG, kurās starp partneriem ir arī citas organizācijas (piemēram: dalībvalstis, reģionālās iestādes, apvienības, universitātes u. c.) neuzskata par organizētām aglomerācijām, un tās nevar pieteikties kā galvenās vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes, bet tās var pievienoties atbilstīgas pilsētas pašvaldības iestādes iesniegtam priekšlikumam piegādes partneru statusā.

EU/IA satvarā organizētās aglomerācijas uzskata par vienu pilsētas pašvaldības iestādi, kas pārstāv visas iesaistītās pašvaldības/pilsētas padomes. Šā iemesla dēļ projekta priekšlikumā, ko iesniedz organizēta aglomerācija, tā ir jānorāda kā galvenā pilsētas pašvaldības iestāde. Lai pārbaudītu organizēto aglomerāciju atbilstību, Pastāvīgais sekretariāts pārbaudīs, vai kopējais iedzīvotāju skaits ir vismaz 50 000 un vai lielākā daļa (vismaz 51 % iedzīvotāju) dzīvo aglomerācijā iesaistītajās vietējās administratīvajās vienībās, kas atbilstoši urbanizācijas pakāpei ir klasificētas kā pilsētas, mazpilsētas vai priekšpilsētas.

2.3 TREŠĀ KATEGORIJA

Jebkura pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība (valsts/reģionālās pilsētas pašvaldības iestāžu apvienības, teritoriālie pakti, attīstības apgabali u. c.), kā arī atsevišķas pilsētas pašvaldības iestādes, kas nav noslēgušas oficiālus sadarbības līgumus, bet vēlas iesniegt kopīgu pieteikumu, var iesniegt pieteikumu, norādot, kura no iesaistītajām pašvaldībām/pilsētas padomēm būs galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un uzskaitot pārējās iestādes kā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes.

Lai tās būtu atbilstīgas, visām iesaistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm (galvenajām un saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm) jābūt atzītām par vietējām administratīvajām vienībām un atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei klasificētām kā pilsētām, mazpilsētām vai priekšpilsētām (*DEGURBA* kods 1 vai *DEGURBA* kods 2). Pilsētas pašvaldības iestādēm, kuru administratīvajās robežās ietilpst vairāk nekā viena vietējā administratīvā vienība, piemēro tos pašus noteikumus urbanizācijas pakāpes noteikšanai, kas aprakstīti 2.1. sadaļā. Pieteikuma veidlapas iesniegšanas brīdī attiecībām starp galveno un saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm nav jābūt noformētām oficiāli. Ja priekšlikums tiks apstiprināts un atbalstīts, šīs attiecības būs jānoformē oficiāli, noslēdzot partnerības nolīgumu (Pastāvīgais sekretariāts izsniegs galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei nolīguma veidni).

Iepriekšējā pieredze liecina, ka gadījumos, kad vienu projektu īsteno pilsētu apvienības vai grupas, kam nav organizētas aglomerācijas statusa un kurās ietilpst vairāk nekā trīs teritoriāli nesaistītas pilsētas pašvaldības iestādes (galvenās un saistītās pilsētas pašvaldības iestādes), var trūkt saskaņotības un jēgpilnu rezultātu sasniegšana ir apgrūtināta. Tāpēc pilsētas pašvaldību iestāžu apvienībām un/vai grupām (bez organizētas aglomerācijas statusa), kas vēlas iesniegt pieteikumu, ieteicams būt teritoriāli pieguļošām un censties iesaistīt ierobežotu skaitu saistīto pilsētas pašvaldību iestāžu.

2.4 KOPĪGĀS PRASĪBAS ATBILSTĪGAJĀM PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDĒM

Papildus iepriekš izklāstītajiem principiem, kas attiecas uz katru konkrēto atbilstīgo pilsētas pašvaldības iestāžu kategoriju, uz visām atbilstīgajām pilsētas pašvaldības iestādēm *EUI-IA* satvarā attiecas šādi principi:

- Visām pilsētas pašvaldības iestādēm jāatrodas kādā no ES dalībvalstīm.
- Pieteikuma veidlapu *EUI-IA* uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā var iesniegt tikai atbilstīgas pilsētas pašvaldības iestādes, kā tās ir definētas iepriekš. Piegādes partnera iesniegta pieteikuma veidlapa tiks atzīta par neatbilstīgu.
- Pilsētas pašvaldības iestādes (kā tās ir definētas iepriekš) projekta priekšlikumā jānorāda vienīgi galveno un/vai saistīto pilsētas pašvaldības iestāžu statusā. Piegādes partneru kategorija ir paredzēta vienīgi tām iestādēm un/vai organizācijām, ko *EUI-IA* satvarā neatzīst par pilsētas pašvaldības iestādēm.

- Ja inovatīviem risinājumiem nepieciešama pilsētu un lauku apvidu sadarbība vai funkcionālās zonas pieeja, kā piegādes partnerus var piesaistīt vietējās administratīvās vienības, ko saskaņā ar urbanizācijas pakāpi definē kā lauku teritorijas (*Eurostat DEGURBA* kods 3). Ņemiet vērā, ka šādu teritoriju iedzīvotājus neiekļauj kopējā iedzīvotāju skaitā, nosakot, vai ir sasniegta atbilstības minimālā robežvērtība — 50 000 iedzīvotāju. Pieteikuma veidlapā skaidri jānorāda un jāpamato iemesls, kādēļ tika piesaistītas vietējās administratīvās vienības, kas ir definētas kā lauku teritorijas.
- Katrā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus pilsētas pašvaldības iestāde vai organizēta aglomerācija var piedalīties tikai vienā projekta priekšlikumā (pat tad, ja projekta priekšlikumi, kas ir iesniegti tajā pašā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, ir par dažādām tēmām). Šis noteikums attiecas arī uz saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm (pašvaldība var būt iesaistīta tikai vienā projekta priekšlikumā neatkarīgi no tā, vai galvenās vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes statusā).
- Pilsētas pašvaldības iestādes, kas jau saņem *EUI-IA* atbalstu projektam, kas tika apstiprināts pēc iepriekšējā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus, nevar iesniegt jaunu pieteikuma veidlapu par to pašu tematu visā iniciatīvas darbības laikā.
- Pilsētas pašvaldības iestādēm ir jāatbilst prasībām, kuru neizpildes gadījumā tās tiktu izslēgtas no piekļuves finansējumam (sīkāka informācija sniegta turpmāk 8.5. sadaļā “Izslēgšanas kritēriji dotāciju pretendentiem” un *EUI-IA* vadlīniju 3.3. nodaļā “Izslēgšanas kritēriji dotāciju pretendentiem”).

Aģentūras un uzņēmumi (piemēram, enerģētikas/atkritumu apsaimniekošanas, ekonomikas attīstības, tūrisma veicināšanas u. c. jomās), kas pilnībā vai daļēji pieder pašvaldībai/pilsētas padomei, netiek uzskatīti par vietējām administratīvajām vienībām, un tāpēc tos nevar atzīt par atbilstīgām pilsētas pašvaldības iestādēm. Tomēr šīs organizācijas var tikt iesaistītas partnerībā kā piegādes partneri (detalizēta informācija par piegādes partneru lomām un pienākumiem ir sniegta *EUI-IA* pamatnostādņu 2.1.2. nodaļā “Iniciatīvas “Eiropas pilsētvides iniciatīva — Inovatīvas darbības” partneru tipoloģija”).

Ja apvienībā vai grupā ir apvienojušās pilsētas pašvaldības iestādes ar organizētas aglomerācijas juridisko statusu (atbilstīgo iestāžu otrā kategorija — detalizētu informāciju sk. iepriekš), ņemiet vērā, ka šo iestādi un visas pārējās iesaistītās pilsētas pašvaldības iestādes *EUI-IA* satvarā uzskata par vienu pilsētas pašvaldības iestādi, un tāpēc šī aglomerācija ir jānorāda kā galvenā pilsētas pašvaldības iestāde. Ja tā ir pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība vai grupa, kam nav organizētas aglomerācijas juridiskā statusa (atbilstīgo iestāžu trešā kategorija — detalizētu informāciju sk. iepriekš), iesaistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm viena pašvaldība ir jānorāda kā galvenā pilsētas pašvaldības iestāde, bet pārējās pašvaldības — kā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes.

3. EUI-IA OTRAJA UZAICINĀJUMA IESNIEGT PRIEKŠLIKUMUS TEMATISKAIS SEGUMS

EUI tika izveidota kā viens no atbalsta instrumentiem, lai īstenotu ES pilsētprogrammu, kas ir galvenais līdzeklis Jaunās Leipcigas hartas īstenošanai. Turpinot Inovatīvo pilsētvides darbību pieeju, EUI-IA uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus tiks organizēti par EK noteiktām tēmām, pamatojoties uz Jauno Leipcigas hartu un EK prioritātēm ar starpnozaru dimensiju, piemēram, zaļā un digitālā pārkārtošanās. Lai uzlabotu izpratni par EUI-IA projektu iekļaušanos kohēzijas politikā un atvieglotu to turpmāku izvēršanu un/vai atkārtošanu ar ERAF finansējuma palīdzību, EUI-IA uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus ir norādīti arī kohēzijas politikas konkrētie mērķi, kurus vēlas sasniegt ar šo uzaicinājumu. Pieteikuma iesniedzējiem būs jāpievērš īpaša uzmanība tam, lai pierādītu, ka risinājumi, ko tie ierosina pārbaudīt, ir kohēzijas politikai būtiski, ņemot vērā izvirzītos konkrētos mērķus. Ir izstrādāts arī saraksts ar rādītājiem (proti, rādītājiem, kas jāizmanto un jāpārtrauga papildus citiem rādītājiem, kurus projekta partneri noteiks paši), kas atvieglos izpratni par vēlamu ietekmi, kas būtu jārada projekta līmenī, un ļaus apkopot rezultātus politikas jomas un/vai EUI-IA līmenī.

Otrajam uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus pieteikumu iesniedzēji var iesniegt projektu pieteikumus par vienu no trim tēmām: "Pilsētvides zaļināšana", "Ilgtspējīgs tūrisms" vai "Talantu izmantošana sarūkošās pilsētās".

3.1 PILSĒTVIDES ZAĻINĀŠANA

TĒMAS "PILSĒTVIDES ZAĻINĀŠANA" VISPĀRĒJA DEFINĪCIJA UN KONTEKSTS

Krīzes biodaudzveidības, klimata, piesārņojuma un resursu jomā Eiropā un pasaulē ir cieši savstarpēji saistītas. Klimata pārmaiņas paātrina dabas izpostīšanu sausuma, plūdu un savvaļas ugunsgrēku ietekmē, savukārt dabas izzušana un ilgtnespējīga izmantošana ir galvenie klimata pārmaiņas veicinošie faktori³. Piesārņojums ietekmē mūsu veselību un vidi, un lineārā ekonomika šķērdē nepietiekamos resursus. Ārkārtas situācija klimata jomā prasa steidzami rīkoties, lai būtiski samazinātu emisijas un turpinātu virzīties uz mērķi ierobežot Zemes sasilšanas tempu līdz 1,5°C, vienlaikus padarot klimatadaptāciju gudrāku, ātrāku un sistemātiskāku⁴. Dabas straujo izzušanu sekmē ne vien klimata

³ ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam (2022).

⁴ IPCC ziņojuma analīze (2022), ES Klimatadaptācijas stratēģija (2021).

pārmaiņas, bet arī citi nozīmīgi faktori, kas veicina biodaudzveidības izzušanu — zemes un jūras izmantojuma izmaiņas, pārmērīga ekspluatācija, piesārņojums un invazīvās svešzemju sugas.

Minēto krīžu kopīgo ietekmi visvairāk izjūt Eiropas pilsētas. Pilsētu zaļās zonas bieži zaudē konkurences cīņā par zemi, jo pilsētnieku īpatsvars Eiropas Savienībā turpina pieaugt. Katrs astotais no Eiropas pilsētu iedzīvotājiem ir pakļauts gaisa piesārņojuma līmenim, kas pārsniedz PVO ieteikumus minēto. Pilsētas rada aptuveni 70 % no globālajām SEG emisijām un vienlaikus ir īpaši neaizsargātas pret klimata pārmaiņu ietekmi, piemēram, biežākiem un ilgākiem karstuma viļņiem, sausuma periodiem, plūdiem vai ūdens trūkumu.

Biodaudzveidības, piesārņojuma, resursu un klimata problēmu vienlaicīga risināšana ir pirmais solis uz izpratni par to, kā "pilsētu zaļināšana" atbalsta ekosistēmas un veido noturību. Šajā kontekstā pastiprināta pievēršanās risinājumiem zaļās un zilās infrastruktūras jomā⁵ (turpmāk — "zaļā" infrastruktūra) piedāvā lietderīgu un efektīvu pieeju šo problēmu risināšanai pilsētās.

Lai gan zaļā infrastruktūra ir svarīga, ar to vien nepietiek, lai izveidotu veselīgu un zaļu pilsētvidi. Tāpēc zaļās infrastruktūras integrācija citās nozarēs, neaprobežojoties tikai ar biodaudzveidības aizsardzību un klimata problēmu risināšanu, ir ļoti svarīga. Tā kā pilsētu zaļināšana ir holistiska koncepcija, tikpat svarīgi ir aplūkot šo tēmu integrētāk un sasaistīt to ar plašāku loku politikas jomu. Būtu jāveido saiknes starp zaļo infrastruktūru un citām politikas jomām, piemēram, gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojumu, ilgtspējīgu mobilitāti, ēku renovāciju, enerģētiku, ūdens resursu apsaimniekošanu, aprites ekonomiku un sabiedrības veselību.

Tēmā "Pilsētu zaļināšana" finansējumu piešķirs projektiem, kuru mērķis ir eksperimentēt un sniegt reālus inovatīvus risinājumus zaļās infrastruktūras jomā Eiropas pilsētās, lai labāk risinātu biodaudzveidības, piesārņojuma, resursu un klimata problēmas, tostarp veidojot sinerģiju ar citām galvenajām politikas jomām. Paredzēts, ka finansētajos projektos pārbaudītie inovatīvie risinājumi veicinās ar zaļu un taisnīgu pārkārtošanos saistītus kohēzijas politikas ieguldījumus un ņems vērā vispārējās pieejamības aspektu.

Tēma "Pilsētu zaļināšana" papildina vairākas saistītas ES politikas jomas un iniciatīvas, piemēram, ES zaļo kursu, ES Biodaudzveidības stratēģiju, ES Mežu stratēģiju, ES Augsnes stratēģiju un Dabas atjaunošanas tiesību akta priekšlikumu, ES Klimatadaptācijas stratēģiju, ES Zaļās infrastruktūras stratēģiju, ES Nulles piesārņojuma rīcības plānu, Jaunā Eiropas "Bauhaus" iniciatīvu, ES Renovācijas viļņa stratēģiju, Cenas ziņā pieejamu mājokļu iniciatīvu, jauno Eiropas mobilitātes satvaru, ES misijas "Klimatneitrālas un viedas pilsētas" un "Pielāgošanās klimata pārmaiņām", pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" Eiropas partnerību "Virzot pilsētvides pārkārtošanu", Pilsētas mēru paktu par klimatu un enerģētiku, Zaļo pilsētu

---

⁵ ES Zaļās infrastruktūras stratēģijā zaļā infrastruktūra ir definēta kā stratēģiski plānots dabisku un daļēji dabisku teritoriju tīkls kombinācijā ar citiem vides elementiem, kas ir izveidots un tiek pārvaldīts, lai sniegtu plašu ekosistēmas pakalpojumu klāstu. Tā ietver zaļās zonas un citus fiziskus elementus sauszemes (tostarp piekrastes) un jūras teritorijās, bet uz sauszemes zaļā infrastruktūra pastāv pilsētās un lauku apvidos. Zilā infrastruktūra ir līdzīga zaļajai infrastruktūrai un aptver dabiskas un daļēji dabiskas teritorijas, tostarp ūdens ekosistēmas, piekrastes un jūras teritorijas. Piepilsētu teritorijas ir ļoti nozīmīgas zaļās infrastruktūras attīstībai, un šādas infrastruktūras koncepciju var papildināt ar dabā balstītiem risinājumiem.

vienošanos, Eiropas Zaļās galvaspilsētas un Zaļās lapas goda nosaukumu piešķiršanu un Intelektisko pilsētu izaicinājuma iniciatīvu.

Turklāt šī tēma ir saistīta arī ar ES tematiskās partnerības "Pilsētu zaļināšana" pilsētattīstības programmu un papildina to. Minētā partnerība pievēršas zaļajai un zilajai infrastruktūrai pilsētvides kontekstā un veidos saikni ar citām politikas nozarēm. Tēma "Pilsētu zaļināšana" atbilst arī jaunās Leipcigas hartas tēmai "Zaļā pilsēta", kurā ir izklāstīts redzējums par ilgtspējīgas pilsētvides nākotni Eiropā, uzsverot arī sociālos un ekonomiskos aspektus ("taisnīga pilsēta" un "produktīva pilsēta").

Eiropas Komisijas mērķis ir izveidot līdzsvarotu portfeli, kurā ir iekļauti projekti, kas atbilst augstākajiem kvalitātes standartiem un vienlaikus atspoguļo Eiropas pilsētu ģeogrāfisko, telpisko un demogrāfisko daudzveidību. Vēlams iesniegt priekšlikumus par izteikti eksperimentāliem projektiem, kam ir maza varbūtība iegūt finansējumu no tradicionālajiem vai izplatītākajiem finansējuma avotiem.

NOZĪMĪGUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM UN TO UZDEVUMI

Biodaudzveidības, piesārņojuma, resursu un klimata problēmu vienlaicīga risināšana, izmantojot zaļās infrastruktūras risinājumus, ir joma, kas paver pilsētām plašas iespējas. Konkrēti pasākumi vietējā līmenī ļauj inovatīvi reaģēt uz problēmām biodaudzveidības, piesārņojuma, resursu un klimata jomā. Tēma "Pilsētu zaļināšana", kas pievēršas galvenokārt zaļajai infrastruktūrai, ļauj vietējā mērogā apvienot vairāku iestāžu centienus, dažāda veida iniciatīvas un regulatīvos pasākumus. Pilsētu pašvaldības spēj iesaistīt dažādas iestādes un departamentus, vienlaikus eksperimentējot ar inovatīviem risinājumiem esošās un/vai jaunas zaļās infrastruktūras jomā un tādējādi uzlabojot tēmas zināšanu bāzi. Tās parasti bauda arī iedzīvotāju uzticību, kas ir būtiski, lai panāktu vietējās sabiedrības atbalstu zaļās infrastruktūras projektiem, jo īpaši iesaistot tajos ieinteresētās personas.

Biodaudzveidības, piesārņojuma, resursu un klimata problēmas ir nesaraujami saistītas savā starpā, tāpēc jāpievēršas galvenokārt zaļās infrastruktūras risinājumiem, kas risina šīs problēmas kopumā. Tomēr praksē šīs problēmas bieži vien risina katrā jomā atsevišķi, tāpēc zaļās infrastruktūras risinājumu apvienošana pilsētvides perspektīvā var veicināt holistiskāku pieeju. Pilsētu pašvaldību pārbaudīti inovatīvi risinājumi, kas vienlaikus pievēršas sinerģijai starp biodaudzveidības aizsardzību, nulles piesārņojuma mērķiem un klimata pārmaiņu mazināšanu/klimatadaptāciju un ņem vērā arī sociālo ietekmi, sniedz iespēju maksimāli palielināt līdz ieguvumus un sekmēt vispārējās attīstības mērķu sasniegšanu.

Pilsētu pašvaldībām ir labas iespējas eksperimentēt ar inovatīviem risinājumiem, lai realizētu daudzpusīgos ieguvumus, ko sniedz zaļā infrastruktūra, vienlaikus veidojot tematiskas saiknes ar plašāku loku politikas jomu, piemēram, gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojumu, ilgtspējīgu mobilitāti, ēku zaļo renovāciju, pāreju uz tīru enerģiju, ūdens resursu apsaimniekošanu un sabiedrības veselību. Tāpēc šajā tēmā iekļautajos projektu priekšlikumos galvenā uzmanība būtu jāpievērš zaļās infrastruktūras risinājumiem, kas ir nepārprotami un cieši saistīti ar citām politikas jomām. Piemēram, pilsētās pārbaudītas inovatīvas idejas varētu mazināt klimata pārmaiņas tieši, sekvestrējot oglekli, vai netieši, mazinot enerģijas pieprasījumu, un sniegt svarīgus līdz ieguvumus, piemēram, mazināt piesārņojumu, izmantojot ar zaļo infrastruktūru saistītus aktīvās mobilitātes veidus — tādus kā riteņbraukšana un pārvietošanās kājām. Šādas idejas varētu veicināt arī klimatadaptāciju, piemēram, mazināt urbāno

siltumsalu ietekmi un vajadzību pēc ēku dzesēšanas un apkures, izmantojot zaļos jumtus un zaļās sienas. Turklāt daudzos pētījumos ir pierādīta pozitīva sakarība starp zaļo infrastruktūru un cilvēku veselību, un, izmantojot inovatīvus risinājumus, pilsētu pašvaldības varētu izmēģināt jaunus izmaksefektīvus risinājumus sabiedrības veselības problēmu novēršanai. Turklāt, lai gan galvaspilsētām un lielākām aglomerācijām var būt lielākas iespējas iekļaut savā pieejā progresīvas inovācijas, tostarp jaunus, ES vēl neizmēģinātus risinājumus, inovācija ir svarīga visām pilsētām neatkarīgi no to lieluma.

Projektu priekšlikumi jāizstrādā, ņemot vērā vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumus, kuru mērķis ir risināt problēmas biodaudzveidības, piesārņojuma, resursu nepietiekamības un klimata jomā, un tiem ir jāaskan ar esošajām stratēģiskajām un sistemātiskajām pieejām pilsētu zaļināšanai un klimatneitralitātes veicināšanai. Starp šādām pieejām⁶ var minēt, piemēram, kohēzijas politikas ilgtspējīgas pilsētu attīstības stratēģijas⁷ vai klimatpilsētu līgumus, ko ir sagatavojušas pilsētas, kuras ir iesaistījušās ES misijā "Klimatneitrālas un viedas pilsētas" vai pievienojušās tai, vai pasākumi, ko īsteno pilsētas, kuras ir parakstījušas vai apstiprinājušas ES misijas "Pielāgošanās klimata pārmaiņām" hartu. Saskaņotību ar attiecīgajām pilsētvides stratēģijām un plāniem vērtēs, veicot projektu priekšlikumu stratēģisko novērtējumu⁸.

IETEIKUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM

Gatavojot projektu priekšlikumus, aicinām projektu pieteikumu iesniedzējus apsvērt turpmāk minētās tēmas un aspektus⁹, bet tas neliedz iesniegt citādus projektu pieteikumus atkarībā no konkrētās pilsētas lieluma, īpatnībām un problēmām. Saistībā ar šā uzaicinājuma tematu drīkst un ir ļoti ieteicams iesniegt arī pieteikumus, kuru mērķis ir izmēģināt pasākumus, kas aptver vairākas no minētajām tēmām un aspektiem.

- **Pilsētu zaļo zonu attīstīšana un uzlabošana**, pievēršoties galvenokārt projektiem, kas palīdz apturēt biodaudzveidības izzušanu, pierādāmi un ievērojami samazināt gaisa piesārņojumu, cīnīties pret karstuma viļņiem un vienlaikus sasniegt klimata mērķus un uzlabot iedzīvotāju veselību un labbūtību.
- **Zaļās mobilitātes koridoru izveide**, šajā nolūkā attīstot zaļo infrastruktūru pilsētvidē un starp pilsētu centriem un piepilsētu teritorijām, kas sekmē gaisa un augsnes piesārņojuma un trokšņa mazināšanu, mākslīgā intelekta izmantošanu satiksmes pārvaldības sistēmās, ilgtspējīgu multimodālu pilsētmobilitāti, tajā skaitā aktīvās mobilitātes veidus, piemēram, velotransportu, un vienlaikus veicina arī klimata mērķu sasniegšanu un iedzīvotāju veselības un labbūtības uzlabošanu.

⁶ Uzskaitītās stratēģiskās/sistēmiskās pieejas ir minētas tikai kā piemēri.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu, 11. pants.

⁸ Sīkāku informāciju par atlases procedūru sk. [EUI-IA vadlīnijās pieteikumu iesniedzējiem](#) (3.2. iedaļa).

⁹ Visā dokumentā frāze "zaļā infrastruktūra" ietver gan zaļo, gan zilo infrastruktūru.

- **Sausuma un plūdu novēršana**, izmantojot zaļo infrastruktūru projektos, kas ir vērsti uz ūdens resursu, tostarp lietusūdens, ilgtspējīgu apsaimniekošanu pilsētās un kas palīdz novērst sausumu un plūdus, uzlabot ūdens kvalitāti un vienlaikus samazināt dabas katastrofu riskus un zemes platību aizņemšanu.
- **Ēku un to apkārtējo teritoriju projektēšana un atjaunošana, jo īpaši sociāli nelabvēlīgos kvartālos, izmantojot dabā balstītus risinājumus**, un šajā nolūkā integrējot zaļo infrastruktūru un dabā balstītus risinājumus ēku un to apkārtējo teritoriju projektēšanā un/vai atjaunošanā, tostarp efektīvi apsaimniekojot resursus, kas ietver arī reciklētu būvmateriālu izmantošanu. Šādiem risinājumiem būtu jāuzlabo energoefektivitāte un jāmazina ēku radītās siltumnīcefekta gāzu un gaisu piesārņojošo vielu emisijas, kā arī jāveicina klimata mērķu sasniegšana, piemēram, nodrošinot klimatadaptāciju un oglekļa uzglabāšanas un sekvestrācijas iespējas.

Ja tiks ņemti vērā iepriekš minētie ieteikumi, projektu priekšlikumi varētu radīt virkni ekonomisku, sociālu un vidisku ieguvumu, piemēram, veicinot veselīgāku un noturīgāku pilsētvidi, ieviešot jaunus uzņēmējdarbības modeļus un praksi (piemēram, zaļo inovatīvo iepirkumu), kā arī jaunas pieejas un instrumentus spēju veidošanai zaļāku un ilgtspējīgāku pilsētu attīstībā, iedzīvotāju iesaistei un pilsētu zaļināšanas finansēšanai/budžeta plānošanai. Ņemot vērā pārkārtošanās mērķus un apsverot ieteikumus, projektu priekšlikumu koncepcijās varētu iekļaut pasākumus, kas veicina pārkārtošanos uz zaļo enerģētiku un mazina atkarību no kurināmā importa (piemēram, tīru, ar degšanu nesaistītu atjaunīgo energoresursu ieviešana, praktiski energotaupības pasākumi). Tāpat sagaidāms, ka projektu priekšlikumi ierosinās ieviest pasākumus, kas veicina pārkārtošanos uz apritīgu un resursefektīvu ekonomiku (piemēram, atkritumu daudzuma un piesārņojuma mazināšana, paredzot ražojumu remontu, atkārtotu izmantošanu un reciklēšanu).

KOHĒZIJAS POLITIKAS MĒRĶI

- Konkrētais mērķis Nr. 2.1. — veidot zaļāku Eiropu, "*veicinot energoefektivitāti un samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas*";
- Konkrētais mērķis Nr. 2.4. — veidot zaļāku Eiropu, "*pielāgojoties klimata pārmaiņām, veicinot pielāgošanos klimata pārmaiņām un katastrofu riska novēršanu un noturību, ņemot vērā uz ekosistēmām balstītas pieejas*";
- Konkrētais mērķis Nr. 2.5. — veidot zaļāku Eiropu, "*veicinot piekļuvi ūdenim un ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu*";
- Konkrētais mērķis Nr. 2.5. — veidot zaļāku Eiropu, "*uzlabojot dabas, bioloģiskās daudzveidības un zaļās infrastruktūras aizsardzību, jo īpaši pilsētvidē, un samazinot piesārņojumu*";
- Konkrētais mērķis Nr. 2.5. — veidot zaļāku Eiropu, "*veicinot ilgtspējīgu multimodālu mobilitāti pilsētvidēs kā daļu no pārejas uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē*";

- Konkrētais mērķis Nr. 5.1. — veidot sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, "*veicinot integrētu un iekļaujošu sociālo, ekonomisko un vides attīstību, kultūru, vides mantojumu, ilgtspējīgu tūrismu un drošību pilsētvides teritorijās*".

REZULTĀTU UN IZNĀKUMA RĀDĪTĀJI

Vērtējot projektu priekšlikumus, papildus citiem kritērijiem vērtēs arī to, vai projekts spēs sniegt ticamus rezultātus, un šo rezultātu mērīšanai izmantotās metodikas pamatotību.

Konkrēti šajā tēmā aicinām pilsētu pašvaldības noteikt rādītāju kopumu, kas aptvertu visus savstarpēji saistītos biodaudzveidības un klimata mērķus, un norādīt zaļās infrastruktūras saikni ar nozaru politiku.

Pilsētu pašvaldības var pieteikumos norādīt ikvienu no turpmāk uzskaitītajiem rādītājiem, ja tie attiecas uz projektos ierosinātajām idejām. Ne visi sarakstā iekļautie rādītāji ir jāizmanto obligāti, un saraksts nav izsmelošs. Tajā ir iekļauti vispārīgi rādītāji, kas neattiecas konkrēti uz tēmu "Pilsētu zaļināšana", bet var palīdzēt noformulēt reālus rezultātus, un tāpēc tos ir vērts apsvērt. Šādi rādītāji jāpapildina ar konkrētajam projektam piemērotiem rādītājiem.

Pilsētu pašvaldības var brīvi noteikt konkrēti savam projektam piemērotus rādītājus, apsverot iespēju izmantot arī šeit uzskaitītos rādītājus, lai izvēlētie rādītāji pēc iespējas skaidrāk un pārliecinošāk atspoguļotu izmaiņas, ko projekts varētu radīt.

Iznākuma rādītāji

- Radīti jauni produkti un pakalpojumi (*mērvienība*: jauni produkti/pakalpojumi);
- Atbalstītā infrastruktūra (jauna, atjaunota, pārveidota vai modernizēta) (*mērvienība*: atbalstītā infrastruktūra);
- Izstrādāts un/vai atbalstīts jauns aprīkojums (*mērvienība*: jauns aprīkojums);
- Atbalstītās personas (apmācītas, pilnveidojušas prasmes, pavadītas vai saņēmušas palīdzību) (*mērvienība*: personas);
- Mājokļi ar uzlabotu energoefektivitāti (*mērvienība*: mājokļi);
- Sabiedriskas ēkas ar uzlabotu energoefektivitāti (*mērvienība*: kvadrātmetri);
- Jaunizveidota vai nostiprināta piekrastes joslas, upju un ezeru krastu aizsardzība un aizsardzība pret zemes nogruvumiem, lai aizsargātu cilvēkus, īpašumu un dabas vidi (*mērvienība*: hektāri);
- Zaļā infrastruktūra, ko izveidoja klimatadaptācijas nolūkiem (*mērvienība*: hektāri);
- Atbalstītās pilsētvides zaļās infrastruktūras platība (*mērvienība*: kvadrātmetri);
- Zemes platība, ko atjaunoja, izmantojot atbalstu (*mērvienība*: hektāri);

- Uzstādītas gaisa piesārņojuma monitoringa sistēmas (*mērvienība*: sistēmu skaits¹⁰);
- Projekta sagatavošanā un īstenošanā iesaistītās ieinteresētās personas (*mērvienība*: ieinteresēto personu līdzdalība);
- Projekta sagatavošanā un īstenošanā iesaistītie iedzīvotāji (*mērvienība*: personas);
- Atklātā telpa, kas ir izveidota vai atjaunota pilsētvidē (*mērvienība*: kvadrātmetri);
- Cilvēkiem pieejama pilsētvide, pieejamas zaļās zonas sportam un atpūtai (*mērvienība*: hektāri).

Rezultātu rādītāji

- Atbalstītajās struktūrās radītās darbvietas (*mērvienība*: pilnslodzes ekvivalenti gadā);
- Jaunu un modernizētu digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji (*mērvienība*: lietotāji/gadā);
- Samazināts galīgais enerģijas patēriņš gadā (*mērvienība*: samazinājuma procentuālā daļa salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu);
- Aplēstās siltumnīcefekta gāzu emisijas (*mērvienība*: tonnas CO2 ekv./gadā);
- Mājokļi ar uzlabotu energosniegumu (*mērvienība*: mājokļi, enerģijas patēriņa samazinājums (kWh/m²));
- Publiskās ēkas ar uzlabotu energosniegumu (*mērvienība*: kvadrātmetri, enerģijas patēriņa samazinājums (kWh/m²));
- Gaisa kvalitātes uzlabošana (*mērvienība*: smalko cieto daļiņu (PM2,5) koncentrācija);
- Atjaunotā zeme, ko izmanto zaļajām zonām un aizsargātajai biodaudzveidībai (*mērvienība*: hektāri);
- Aktīvās mobilitātes iespējas izmantojošo iedzīvotāju skaita pieaugums (*mērvienība*: vietējo iedzīvotāju procentuālā daļa);
- Iedzīvotāji, kas gūst labumu no pretplūdu pasākumiem (*mērvienība*: aizsargāto vietējo iedzīvotāju procentuālā daļa);
- Iedzīvotāji, kas gūst labumu no pasākumiem aizsardzībai pret klimata pārmaiņu izraisītām dabas katastrofām (izņemot plūdus un meža ugunsgrēkus) (*mērvienība*: aizsargāto vietējo iedzīvotāju procentuālā daļa);

---

¹⁰ Mērīšanas stacijas atbilst kvalitātes prasībām, kas ir noteiktas ES tiesību aktos par tīru gaisu, proti, 2008/50 un 2004/107, un par tām pienācīgi ziņo Eiropas Vides aģentūrai saskaņā ar Lēmumu 2011/850.

- Līdzdalības līmenis, kas sasniegts sadarbībā ar vietējām kopienām (informēšana, apspriešanās, koprade, koplemšana) (*mērvienība*: iesaistīto vietējo iedzīvotāju procentuālā daļa).

3.2 ILGTSPĒJĪGS TŪRISMS

TĒMAS "ILGTSPĒJĪGS TŪRISMS" VISPĀRĒJA DEFINĪCIJA UN KONTEKSTS

Eiropas tūrisms ir dinamiska ekosistēma, kas līdz Covid-19 krīzei veidoja gandrīz 10 % no ES IKP, nodrošināja gandrīz 12 % no kopējās nodarbinātības ES un padarīja ES par vadošo tūrisma galamērķi pasaulē. Daudzos ES reģionos un pilsētās tūrismam ir būtiska ekonomiska un sociāla nozīme, jo tas nodrošina darbvietas un ienākumus — bieži vien reģionos, kur nav citu nodarbinātības iespēju un darbaspēks ir mazkvalificēts. Vienlaikus tūrisms var būt spēcīgs instruments cīņā pret ekonomikas lejupslīdi, bezdarbu un iedzīvotāju skaita samazināšanos galamērķa teritorijās, jo tas stimulē pamata publiskās infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošanu, izpratni par dabas un kultūras mantojuma vērtību un veicina digitālo un zaļo pārkārtošanos visā vērtību ķēdē.

Covid-19 pandēmija izraisīja vēl nebijušu krīzi tūrisma nozarē un tūrisma galamērķos, atklājot ekosistēmas neaizsargātību pret iekšējiem un ārējiem satricinājumiem. Ienākumu zudums vismagāk skāra no tūrisma nozares atkarīgos reģionus, apdraudot miljoniem darbvietu¹¹ un vājinot pārkārtošanās potenciālu. Pandēmija nopietni iedragāja tūrisma ekosistēmas spēju atveseļoties un veikt ieguldījumus, un aplēses liecina, ka investīciju nepietiekamība tūrisma nozarē ir lielāka nekā citās nozarēs. Papildus ieņēmumu sarukumam pandēmija saasināja vēl vienu problēmu, proti, kvalificēta darbaspēka trūkumu tūrisma nozarē. Tūrisma uzņēmumus, jo īpaši MVU, smagi ietekmē arī pašreizējā situācija pasaulē — recesija un enerģētiskā krīze, ko izraisīja Krievijas agresija Ukrainā.

Papildus tūlītējiem pasākumiem krīzes seku mazināšanai, kuru pamatā bija galvenokārt īstermiņa nodarbinātības programmas un likviditātes atbalsts MVU, atveseļošanās procesu virza centieni novērst pašreizējo tūrisma modeļu strukturālās nepilnības, kā arī nodrošināt nozares ilgtermiņa konkurētspēju, ilgtspēju un noturību pret pašreizējiem un turpmākiem satricinājumiem. Šādi ilgtermiņa pasākumi ir nepieciešami, lai Eiropa saglabātu vadošo pozīciju pasaulē kā kvalitatīvs, ilgtspējīgs, iekļaujošs un inovatīvs galamērķis, kā arī lai nodrošinātu sociālo un vidisko ilgtspēju un dzīves kvalitāti tūrisma pilsētās un reģionos. Izteiktas sezonālātes un nevienmērīgas ģeogrāfiskās izplatības dēļ dažos galamērķos rodas ieņēmumu un nodarbinātības svārstības un infrastruktūru, pakalpojumus un resursus izmanto nepietiekami vai arī pārāk intensīvi. Tas var negatīvi ietekmēt uzņēmējkopienas, klimatu un vidi, kā arī nozares uzņēmumus. Tajā pašā laikā gan strauji mainīgās patērētāju gaidas un prasības, gan uzņēmumu gatavība pārkārtoties sniedz iespēju mainīt ekosistēmu, padarot to ilgtspējīgāku, digitālāku un iekļaujošāku.

¹¹ ANO Pasaules Tūrisma organizācija (UNWTO) (2020), "[World Tourism Barometer](#)", 18. sējums, 6. izdevums, 2020. gada oktobris.

Tūrisma uzņēmumiem un galamērķiem jāiesaistās klimatrīcībā, piemēram, ieviešot apritīguma modeļus, mazinot vidisko pēdu, nodrošinot klimatadaptāciju, īstenojot ilgtspējas programmas. Datos balstīti tūrisma pakalpojumi un MVU digitālo spēju palielināšana ir būtiska uzņēmumu konkurētspējai. Veidojot nozares sociālo dimensiju, būtu jāapsver arī tas, kā nodrošināt vienlīdzīgas iespējas, pieejamību, tostarp pieejamību cenas ziņā, un pozitīvu ietekmi uz vietējām kopienām.

Komisija atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos un noturības veicināšanu tūrisma ekosistēmā ilgtermiņā, kā aprakstīts [Tūrisma nozares pārkārtošanās plānā](#). Koprades procesa noslēgumā Komisija 2022. gada sākumā publicēja minēto nozares stratēģisko ceļvedi, kurā aprakstīja nepieciešamos pasākumus un iznākumus zaļās un digitālās pārkārtošanās paātrināšanai un tūrisma ekosistēmas noturības uzlabošanai, un aicināja tūrisma nozares ieinteresētās personas iesaistīties un piedalīties iniciatīvas īstenošanā. Pamatojoties uz šo ziņojumu, ES Padome pieņēma secinājumus, kuros izklāstīja [Eiropas Tūrisma programmu 2030. gadam](#) un attiecīgo ES daudzgadu darba plānu dalībvalstu, publisko iestāžu un attiecīgo ieinteresēto personu atbalstam.

Citas ES politikas iniciatīvas, kas ir īpaši svarīgas tūrisma nozares konkurētspējas veicināšanai, ir [Eiropas zaļais kurss](#), [ES Prasmju pilnveides pakts](#) un [ES Datu stratēģija](#).

ES kohēzijas politika, jo īpaši ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda starpniecību, ir tradicionāli atbalstījusi Eiropas reģionu centienus radīt pievienoto vērtību ģeogrāfiskajām vērtībām un kultūrvēsturiskajam mantojumam un sniegusi efektīvu un ilgtspējīgu atbalstu tūrisma nozarei. 2021.–2027. gada plānošanas periodā kohēzijas politikā joprojām ir paredzēts plašs atbalsts ilgtspējīgam tūrismam un iespējas atbalstīt digitālo un zaļo pārkārtošanos, stiprinot nozares noturību un ilgtermiņa ilgtspēju atbilstoši visiem Tūrisma nozares pārkārtošanās plānā noteiktajiem politikas mērķiem, kā arī izvirzīts konkrēts mērķis tūrisma jomā (sk. turpmāk).

Šī tēma ir saistīta arī ar ES tematiskās partnerības "Ilgtspējīgs tūrisms" pilsētattīstības programmu un papildina to. Minētās partnerības uzmanības centrā ir jautājumi, kas ir saistīti ar pilsēttūrismu kā pilsētu ekonomikas ilgtspējīgai attīstībai būtisku elementu.

Eiropas Komisijas mērķis ir izveidot līdzsvarotu portfeli, kurā ir iekļauti projekti, kas atbilst augstākajiem kvalitātes standartiem un vienlaikus atspoguļo Eiropas pilsētu ģeogrāfisko, telpisko un demogrāfisko daudzveidību. Vēlams iesniegt priekšlikumus par izteikti eksperimentāliem projektiem, kam ir maza varbūtība iegūt finansējumu no tradicionālajiem vai izplatītākajiem finansējuma avotiem.

NOZĪMĪGUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM UN TO UZDEVUMI

Ilgtspējīgs pilsētu tūrisms var sekmēt vietējo attīstību, veicinot visu 17 ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, tostarp radot darbvietas, veicinot ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, piesaistot ieguldījumus, pārkārtojoties uz inovatīvu un videi draudzīgāku praksi utt. Tas viss iznākumā atspoguļojas pilsētas attīstībā un tās tēlā un uzlabo apstākļus gan vietējiem iedzīvotājiem, gan pilsētas viesiem.

Taču pilsētu pašvaldību uzdevums ir ne vien novērst Covid-19 sekas nozarē un virzīt strukturālas pārmaiņas, veicinot pāreju uz ilgtspējīgākiem tūrisma modeļiem, bet arī risināt konkrētas problēmas, kas ir saistītas ar ilgtspējīgu pilsēttūrismu, piemēram, pilsētas viesu un iedzīvotāju vajadzību rūpīga

līdzsvarošana, pilsētas pārslogotība tūristu plūsmu dēļ, publiskās telpas un pakalpojumu pieejamība, kā arī konkrētas vidiskas un sociālas problēmas, ko rada pārmērīgs tūristu pieplūdums. Konkrētās problēmas atšķiras atkarībā no pilsētas lieluma un tās nozīmīguma tūrisma nozarē un ietekmē arī plašāku teritoriju ap pilsētu un savienojumus (pārvadājumi, sabiedriskie pakalpojumi, kultūra, tīkla integrācija) ar citām teritorijām. Turklāt, lai gan galvaspilsētām un lielākām aglomerācijām var būt lielākas iespējas iekļaut savā pieejā progresīvas inovācijas, tostarp jaunus, ES vēl neizmēģinātus risinājumus, inovācija ir svarīga visām pilsētām neatkarīgi no to lieluma.

Ilgtermiņa tūrisma stratēģijām pilsētu centros nav jāaprobežojas tikai ar pašu pilsētu — tās var arī aktīvi veicināt savienojumus ar mazākām apkārtnējām teritorijām un pilsētām, tādējādi samazinot pilsētas centra noslogojumu un radot vairāk iespēju visam reģionam. Tomēr tūrisma ekosistēmā pilsētas atrodas unikālā pozīcijā, tostarp tām ir iespēja piemērot plašāku politikas un tiesisko regulējumu, lai veicinātu tūrisma nozares atveseļošanu un pāreju uz ilgtspējīgākiem un noturīgākiem modeļiem. No vienas puses, pilsētas kā tūrisma galamērķi pašas veido unikālas tūrisma ekosistēmas, salīdzinoši nelielā teritorijā apvienojot tūrisma nozares darbībā ieinteresēto personu tīklu un daudzus apskates objektu, kā arī uzņemot dažādu veidu viesus. No otras puses, pilsētu pašvaldības var papildināt esošo tūrisma politiku un normatīvo vidi, īstenojot konkrētajai vietai pielāgotu tūrisma politiku, kas iekļaujas kopējā redzējumā par pilsētattīstību. Ieviešot unikālus risinājumus un visaptverošu politiku ilgtspējīga tūrisma veicināšanai un pārvaldībai, pilsētas var rādīt piemēru mazākām pilsētām, ciemiem un reģioniem, kuru ekonomika ir vairāk atkarīga no tūrisma, jo īpaši par to, kā mazināt pārmērīgu atkarību no vienas nozares, apvienot saimniecisko darbību tūrisma jomā ar citiem ieguldījumiem un pasākumiem darbvietu radīšanai ekonomikas dažādošanai.

IETEIKUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM

Gatavojot projektu priekšlikumus, aicinām projektu pieteikumu iesniedzējus apsvērt turpmāk minētās tēmas un aspektus, bet tas neliedz iesniegt citādus projektu pieteikumus atkarībā no konkrētās pilsētas lieluma, īpatnībām un problēmām. Saistībā ar šā uzaicinājuma tematu drīkst un ir ļoti ieteicams iesniegt arī pieteikumus, kuru mērķis ir izmēģināt pasākumus, kas aptver vairākas no minētajām tēmām un aspektiem.

- Tūrisma produktu dažādošana, pievērsties dažādiem viedā, ilgtspējīgā un pieejamā tūrisma veidiem, tūrisma pakalpojumu digitalizācija, ģeogrāfiskā un sezonālā pārklājuma paplašināšana, lai nodrošinātu līdzsvarotāku ikgadējo ekonomisko un kultūras ciklu, un plašāka apmeklētāju spektra apkalpošana, kā arī plašākas iespējas vietējām kopienām pelnīt iztikas līdzekļus;
- Tūrisma nozares zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšana pilsētvidē, tostarp pāreja uz aprites ekonomiku, viediem tūrisma uzņēmējdarbības modeļiem un klimatadaptāciju, ciešā sasaistē ar digitālo un zaļo prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējām, kuras atbilst tūrisma nozarē pieprasītām prasmēm un kvalifikācijām;
- Sociālās iekļaušanas un inovācijas veicināšana, izmantojot tūrismu, tostarp atbalstot pasākumus pieejamības un pieejamu cenu nodrošināšanai un sociālās ekonomikas tūrisma uzņēmumus, kuri veicina noturīgu un ilgtspējīgu darbvietu radīšanu, īpašu uzmanību pievēršot neaizsargātu un atstumtu grupu iekļaušanai;

- Inovatīvi galamērķu pārvaldības modeļi, kuru pamatā ir reāllaika dati par tūristu plūsmām, jo īpaši, lai risinātu pārpildītu tūrisma objektu problēmu un panāktu līdzsvarotāku un izklaidētāku pieeju, tostarp izmantojot kopdarbīgas digitālās platformas un inovatīvus, ilgtspējīgus un iekļaujošus pilsētūrisma maršrutus;
- Pilsētu kā vārtu uz plašāku tūrisma vidi reģionā nozīmes stiprināšana, jo īpaši mazāk zināmos reģionos ar augstu tūrisma potenciālu, veicinot saikni starp pilsētu un lauku apvidiem tūrismā, tostarp izmantojot kultūras vērtības un kultūras mantojuma objektus pilsētu centru tuvumā un apkārtējās teritorijās;
- Jauni tūrisma pārvaldības modeļi, tostarp līdzdalības un kopdarbības instrumenti, lai veicinātu vietējo iedzīvotāju un ieinteresēto personu līdzdalību, krīzes pārvaldības pasākumi, inovatīvi datu vākšanas mehānismi, sistēmas publisko resursu un sabiedrisko pakalpojumu pārslogotības mazināšanai un pasākumi ar mērķi risināt sociālās un mājokļu vajadzības un jautājumus, kuri skar izmaksas un dzīves kvalitāti.

KOHĒZIJAS POLITIKAS MĒRĶI

- Konkrētais mērķis Nr. 4.6. — veidot sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, "*palielinot kultūras un ilgtspējīga tūrisma lomu ekonomikas attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajā inovācijā*";
- Konkrētais mērķis Nr. 5.1. — veidot iedzīvotājiem tuvāku Eiropu, "*veicinot integrētu un iekļaujošu sociālo, ekonomisko un vides attīstību, kultūru, vides mantojumu, ilgtspējīgu tūrismu un drošību pilsētvides teritorijās*".

REZULTĀTU UN IZNĀKUMA RĀDĪTĀJI

Vērtējot projektu priekšlikumus, papildus citiem kritērijiem vērtēs arī to, vai projekts spēs sniegt ticamus rezultātus, un šo rezultātu mērīšanai izmantotās metodikas pamatotību.

Pilsētu pašvaldības var pieteikumos norādīt ikvienu no turpmāk uzskaitītajiem rādītājiem, ja tie attiecas uz projektos ierosinātajām idejām. Ne visi sarakstā iekļautie rādītāji ir jāizmanto obligāti, un saraksts nav izsmelošs. Tajā ir iekļauti vispārīgi rādītāji, kas neattiecas konkrēti uz uzaicinājuma priekšmetu, bet var palīdzēt noformulēt reālus rezultātus, un tāpēc tos ir vērts apsvērt. Šādi rādītāji jāpapildina ar konkrētajam projektam piemērotiem rādītājiem.

Pilsētu pašvaldības var brīvi noteikt konkrēti savam projektam piemērotus rādītājus, apsverot iespēju izmantot arī šeit uzskaitītos rādītājus, lai izvēlētie rādītāji pēc iespējas skaidrāk un pārliecinošāk atspoguļotu izmaiņas, ko projekts varētu radīt.

Iznākuma rādītāji

- Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu skaits (*mērvienība*: kultūras un tūrisma objekti);
- Atbalstītie uzņēmumi (t. sk. mikrouzņēmumi, mazie, vidējie un lielie uzņēmumi) (*mērvienība*: uzņēmumi);

- Atbalstītās galamērķa pārvaldības organizācijas (*mērvienība: organizācijas*);
- Uzņēmumiem izstrādāto digitālo pakalpojumu, produktu un procesu vērtība (*mērvienība: euro*);
- Atbalstītā infrastruktūra (jauna, atjaunota, pārveidota vai modernizēta) (*mērvienība: atbalstītā infrastruktūra*);
- Izstrādāts un/vai atbalstīts jauns aprīkojums (*mērvienība: jauns aprīkojums*);
- Iedzīvotāji, uz kuriem attiecas projekti, ko īsteno kā pasākumu kopumu, lai nodrošinātu atstumtu kopienu, mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem un neizdevīgā stāvoklī esošu grupu sociālekonomisko iekļaušanu (*mērvienība: personas*);
- Līdzdalība kopīgos pasākumos, kuri veicina dzimumu līdztiesību, vienlīdzīgas iespējas un sociālo iekļaušanu (*mērvienība: līdzdalība*);
- Atbalstītās personas (apmācītas, pilnveidojošas prasmes, pavadītas vai saņēmušas palīdzību) (*mērvienība: personas*);
- Projekta sagatavošanā un kopīgā īstenošanā iesaistītās ieinteresētās personas (*mērvienība: ieinteresēto personu līdzdalība*).

Rezultātu rādītāji

- Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu apmeklētāji (*mērvienība: apmeklētāji gadā*);
- Procentuālā daļa apskates objektu, kuri ir pieejami cilvēkiem ar invaliditāti un/vai kuri piedalās atzītās pieejamības programmās (*mērvienība: pieejamo apskates objektu īpatsvars procentos*);
- Atbalstītajās struktūrās radītās darbvietas (*mērvienība: pilnslodzes ekvivalenti gadā*);
- MVU, kas ievieš inovācijas attiecībā uz saviem produktiem, procesiem, tirdzniecību vai darba organizāciju (*mērvienība: uzņēmumi*);
- Jauni uzņēmumi, kas joprojām darbojas tirgū (*mērvienība: uzņēmumiem*);
- Uzņēmumi, kas saņēma atbalstu reģistrācijai EMAS (*mērvienība: uzņēmumi*);
- Uzņēmumi, kas saņēma atbalstu, lai pieteiktos ES ekomarķējumam vai citiem EN ISO 140024 I tipa ekomarķējumiem vai līdzvērtīgiem brīvprātīgi iegūstamiem marķējumiem, kas ir neatkarīgi un balstās uz vairākiem kritērijiem, kurus pārbauda trešā puse (*mērvienība: uzņēmumi*);
- MVU, kas piedalās galamērķa pārvaldības pasākumos (*mērvienība: līdzdalība*);
- Jaunu un modernizētu digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji (*mērvienība: lietotāji/gadā*);

- Līdzdalības līmenis, kas sasniegts sadarbībā ar vietējām kopienām (informēšana, apspriešanās, koprade, koplemsana) (*mērvienība*: iesaistīto vietējo iedzīvotāju procentuālā daļa).

3.3 TALANTU IZMANTOŠANA SARŪKOŠĀS PILSĒTĀS

TĒMAS "TALANTU IZMANTOŠANA SARŪKOŠĀS PILSĒTĀS" VISPĀRĒJA DEFINĪCIJA UN KONTEKSTS

Pēdējās desmitgadēs novērotās demogrāfiskās tendences, jo īpaši sabiedrības novecošana un dzimstības samazināšanās, ko nekompensē imigrācija, maina Eiropas Savienības izaugsmes un teritoriālās attīstības perspektīvas. Lai gan darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits samazinās visos ES reģionos, daudzviet tā ir īpaši akūta problēma.

Eiropas Komisija 2023. gada 17. janvārī publicēja [paziņojumu "Talantu izmantošana Eiropas reģionos"](#), kurā norādīja 82 reģionus 16 dalībvalstīs, kuros dzīvo gandrīz 30 % ES iedzīvotāju un kurus vissmagāk ietekmē darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās apvienojumā ar zemu un stagnējošu augstākās izglītības ieguvēju īpatsvaru vai negatīvu migrācijas saldo 15–39 gadu vecuma grupā.

Šie reģioni ir nonākuši vai tiem draud nonākšana **talantu attīstības strupceļā**, kas varētu saasināt to konkrētās strukturālās problēmas (piemēram, nepilnības darba tirgū, nepietiekamas iespējas dažādot ekonomiku vai pārmērīga atkarība no lejupslīdes skartām nozarēm, zems aktivitātes līmenis tādu inovāciju ieviešanā, kuras samazina pieprasījumu pēc augsti kvalificētiem darba ņēmējiem, sliktāki sociālie rezultāti un ierobežotāka piekļuve pamatpakalpojumiem) un nopietni kavēt ilgtspējīgu izaugsmi, kā arī mazināt šādu reģionu pievilcīguma potenciālu. Ja šim procesam netiks pievērsta uzmanība, tas izraisīs jaunas un aizvien izteiktākas teritoriālās atšķirības un radīs atstumtības sajūtu attiecīgo reģionu iedzīvotājos un kopienās.

Kā uzsvērts paziņojumā, šo problēmu risināšanai būs jāmobilizē plašs klāsts esošo ES instrumentu un politikas virzienu, lai atbalstītu ekonomikas revitalizāciju un ļoti perspektīvas uzņēmējdarbības piesaistīšanai atbilstošu prasmju attīstīšanu, un ir izveidots arī īpašs talantu veicināšanas mehānisms. Šo saskaņoto centienu **priekšplānā, protams, būs kohēzijas politika**, palīdzot reģioniem palielināt to pievilcību talantiem, dažādojot to ekonomiku, uzlabojot pakalpojumu pieejamību, palielinot valsts pārvaldes iestāžu efektivitāti un nodrošinot vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanos, šim nolūkam izmantojot īpašas vietējās stratēģijas.

Šajā kontekstā Eiropas pilsētinitiatīva (*EUU*) ir iekļauta talantu veicināšanas mehānismā, lai, izmantojot šo jauno uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus par inovatīvām darbībām, atbalstītu pilsētas, jo īpaši iepriekš minētajos reģionos, un **izmēģinātu jaunus risinājumus talantu noturēšanai un piesaistīšanai**. Uzaicinājuma mērķis ir apzināt konkrētām vietām pielāgotus un integrētus izmēģinājuma projektus, proti, tādus, kas iesaista vietējās kopienas eksperimentos pilsētu mērogā un risina konkrēto demogrāfisko problēmu ekonomisko, sociālo un vides dimensiju veidā, kas varētu **iedvesmot kohēzijas politikas programmu izmantošanu attiecīgajā pilsētvidē**. Jo īpaši zināšanu kapitalizācija un pārnese, kā arī veiksmīgākās pieredzes pārņemšana un/vai izvēršana, izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda

(ERAF) ieguldījumus atbilstoši konkrētajiem mērķiem, kas ir uzskaitīti sadaļā "Kohēzijas politikas mērķi" (attiecīgo sadaļu sk. tālāk), var veicināt sistemātiskāku revitalizācijas procesu ilgtermiņā.

Eiropas Komisijas mērķis ir izveidot līdzsvarotu portfeli, kurā ir iekļauti projekti, kas atbilst augstākajiem kvalitātes standartiem un vienlaikus atspoguļo Eiropas pilsētu ģeogrāfisko, telpisko un demogrāfisko daudzveidību.

NOZĪMĪGUMS PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM UN TO UZDEVUMI

Pilsētas, kas saskaras ar strauju darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos un nespēj piesaistīt un/vai noturēt gados jaunākus un/vai kvalificētākus iedzīvotājus, saskaras ar tiešiem sarukšanas draudiem, jo kvalificēta darbaspēka emigrācija un prasmju un darbaspēka trūkums mazina to konkurētspēju arī tad, ja konkrētā pilsēta neatrodas reģionā, kas ir nonācis vai kam draud nonākšana talantu attīstības strupceļā. Tādi faktori kā atlikušo iedzīvotāju novecošana un ar to saistītais atbalsta nodrošinātāju īpatsvara koeficienta pieaugums, kā arī mazāk kvalificētu iedzīvotāju un iedzīvotāju ar zemiem ienākumiem īpatsvara palielināšanās, ko bieži uztver kā sarukuma pazīmi, var cits citu savstarpēji pastiprināt.

Kvalificētu darbinieku trūkums kavē ekonomikas dažādošanu un/vai konkurētspējīgāku nozaru ienākšanu. Tā rezultātā samazināsies arī pilsētu pašvaldību fiskālie ieņēmumi un pieaugs izmaksas uz vienu iedzīvotāju, lai uzturētu vietējos pakalpojumus un infrastruktūru, kas ir būtiska vietējiem iedzīvotājiem, kam nav citas izvēles. Ilgtermiņā var pasliktināties publiskās telpas kvalitāte un pazemināties līmenis, kādā nodrošina labklājības pakalpojumus, piemēram, izglītību, nodarbinātību, sabiedrisko transportu vai veselības aprūpi. Samazinoties ekonomiskajai labklājībai (piemēram, bijušo komerciālo vai rūpniecisko ražotņu slēgšana, tām pārvēršoties par degradētām teritorijām), var pasliktināties arī visa pilsētvide, kas kopumā rada negatīvu pilsētas tēlu un pamudina vēl lielāku skaitu iedzīvotāju un uzņēmumu pārcelties citur¹².

Galvaspilsētas, lielākas aglomerācijas un/vai reģionālie centri, kuros ir koncentrēta saimnieciskā darbība un ar to saistītās nodarbinātības iespējas un pakalpojumi¹³, ir mazāk pakļauti šādiem draudiem nekā mazās un vidēja lieluma pilsētas¹⁴. Turklāt, lai gan galvaspilsētām un lielākām aglomerācijām var būt

---

¹² Sk. Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra [politikas dokumentu "Sarūkošās pilsētas"](#), 2022. gada 1. novembris.

¹³ Visās ES pilsētās, kurās ir vismaz 250 000 iedzīvotāju, un visos reģionālajos centros, ar ko saprot lielākās apdzīvotās vietas 45 minūšu brauciena attālumā ar automobili, atrodas slimnīca un vidusskola un ir pieejama virkne pakalpojumu (piemēram, kinoteātri, bankas, mazumtirdzniecības veikali), taču daudzās citās pilsētās šādi pakalpojumi nav pieejami. Sava universitāte ir tikai 50 % pilsētu ar 50 000 līdz 250 000 iedzīvotājiem, bet 90 % tāda paša lieluma reģionālo centru (sīkāku informāciju sk. [Astotajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju](#)).

¹⁴ Šo apsvērumu ņems vērā stratēģiskajā novērtējumā, jo īpaši vērtējot priekšlikuma atbilstību kritērijiem "Novatorisms un atbilstība pilsētvides vajadzībām" (sīkāku informāciju par atlases procedūru sk. [EUIA vadlīnijās pieteikumu iesniedzējiem](#) (3.2. iedaļa)).

lielākas iespējas iekļaut savā pieejā progresīvas inovācijas, tostarp jaunus, ES vēl neizmēģinātus risinājumus, inovācija ir svarīga visām pilsētām neatkarīgi no to lieluma.

Tāpēc neatkarīgi no tā, vai konkrētā pilsēta ietilpst kādā no uzskaitītajiem *NUTS 2* reģioniem¹⁵, ir ļoti svarīgi, lai pieteikumu iesniedzēji **pierādītu, ka to pilsētu ietekmē demogrāfiskās problēmas un vienlaikus tai ir arī grūtības piesaistīt, noturēt vai attīstīt talantus, prasmes un kvalifikācijas**, kas ir vajadzīgas, lai mazinātu šo ietekmi, kā minēts paziņojumā "Talantu izmantošana Eiropas reģionos". Īpaši gaidīti ir pieteikumi no sarūkošām mazām un vidēja lieluma pilsētām, jo tām piemīt liels potenciāls padarīt pievilcīgākus apkārtējos reģionus (galvenokārt lauku reģionus), kuros trūkst talantu attīstības iespēju. Atsevišķi vai grupā, sadarbojoties ar sociālekonomiskajiem partneriem (universitātēm, pētniecības iestādēm, profesionālās izglītības iestādēm, uzņēmumiem un mazo uzņēmumu klasteriem), šādas pilsētas var pildīt virkni funkciju, lai stimulētu cilvēkus aktīvākajā darbības vecumā pievienoties vietējam darbaspēkam un piesaistītu jaunus iedzīvotājus, uzlabojot savienojamību starp pilsētu un lauku teritorijām pakalpojumu un ērtību piedāvājuma ziņā un tādējādi veicinot dzīves kvalitātes uzlabošanu un apkārtējo teritoriju atjaunināšanu.

Izmantojot atbilstošas stratēģijas un apvienojot inovatīvas pieejas, dažas no iepriekš minētajām problēmām var pārvērst arī iespējās. Samazinoties iedzīvotāju skaitam, mājokļu piedāvājums var pārsniegt pieprasījumu, kā rezultātā palielinās neapdzīvoto īpašumu skaits un samazinās to vērtība, kas var šķist izdevīgi ieguldītājiem un/vai piesaistīt gados jaunākus cilvēkus un ģimenes, kas meklē cenas ziņā pieejamāku mājokli un labāku vides kvalitāti salīdzinājumā ar pilsētu centriem. Degradētās teritorijas var pārveidot par mājokļiem un/vai zaļajām zonām, pamestas ēkas — par kopstrādes telpām, daudzfunkcionālām telpām, bērnudārziem, teātriem u. c., tādējādi samazinot pilsētu teritoriju izplešanos un pārvietošanās attālumus. Jaunu saziņas līdzekļu, piemēram, ātrgaitas interneta, pieejamība apvienojumā ar retākiem sastrēgumiem var piesaistīt arī tiešsaistes uzņēmumus un/vai digitālos klejotājus. Šādās pilsētās varētu arī ātrāk izmēģināt jaunas pieejas un jaunus sociālus eksperimentus, piemēram, iedzīvotāju pārgrupēšanu blīvuma palielināšanai konkrētās teritorijās (atbilstoši "kompaktās pilsētas" modelim), vai iedzīvotāju iesaistīšanu talantu piesaistīšanai vai noturēšanai būtisku lēmumu pieņemšanā un/vai pakalpojumu kopizstrādē un/vai kopražošanā.

IETEIKUMI PILSĒTU PAŠVALDĪBĀM

Gatavojot projektu priekšlikumus, aicinām projektu pieteikumu iesniedzējus apsvērt turpmāk minētās tēmas un aspektus, bet tas neliedz iesniegt citādus projektu pieteikumus atkarībā no konkrētās pilsētas lieluma, īpatnībām un problēmām. Saistībā ar šā uzaicinājuma tematu drīkst un ir ļoti ieteicams iesniegt arī pieteikumus, kuru mērķis ir izmēģināt pasākumus, kas aptver vairākas no minētajām tēmām un aspektiem.

Jaunāku un kvalificētu talantu pieprasījuma palielināšana pilsētās, tostarp:

- **veicinot ekonomikas dažādošanu attiecīgajās pilsētu teritorijās** un šajā nolūkā pievēršoties jaunām nozarēm ar lielāku pievienoto vērtību, kā arī ar potenciālu sekmīgi darboties konkrētās

---

¹⁵ Visu attiecīgo *NUTS 2* reģionu sarakstu sk. paziņojuma [pielikumā](#).

vietējās ekonomikas apstākļos, iespējams, izmantojot uzņēmējdarbības potenciāla atklāšanas procesus un viedās specializācijas pieejas;

- **veicinot jauniešu iesaistīšanos vietējā uzņēmējdarbībā** un šajā nolūkā izmantojot inovatīvas finansējuma programmas, kas atbalsta jaunuzņēmumus vai atvasjaunuzņēmumus, ko dibina vietējie studenti un/vai nesen studijas beiguši darba ņēmēji (jo īpaši sievietes), kā arī ar tiem saistītos inkubatora, mentorēšanas un citus uzņēmējdarbības pakalpojumus.

Jaunu un kvalificētu talantu piedāvājuma un pilsētu pievilcīguma palielināšana, tostarp:

- **veicinot jaunas sadarbības formas** starp pilsētu pašvaldībām, uzņēmumiem, akadēmiskajām aprindām, pētniecības iestādēm un/vai profesionālās izglītības centriem, lai *cita starpā*:
  - izstrādātu mācību programmas, stipendijas, apmācības darbavietā un ar tām saistīto finansiālo palīdzību, piemēram, garantijas jauniešiem, lai novērstu prasmju neatbilstību starp uzņēmumu pieprasījumu un pieejamo darbaspēku un veicinātu ar zaļo un digitālo pārkārtošanos saistītu kompetenču apgūšanu;
  - veicinātu kvalifikācijas iegūšanu un nodarbinātību sieviešu vidū (vienlīdzīgu piekļuvi minētajam);
  - veicinātu un organizētu ES un trešo valstu augsti kvalificētu darba ņēmēju integrāciju;
- **attīstot pakalpojumus, kas veicina darbaspēka līdzdalību un uzlabo iedzīvotāju dzīves kvalitāti**, šajā nolūkā izmantojot kopienā balstītus projektus, kas palielina sociālo kapitālu un pielāgo pakalpojumu piedāvājumu vietējām vajadzībām (pensionāriem, ģimenēm), kā arī iniciatīvas, kas veicina publiskās telpas atjaunināšanu, kopienas sabiedrisko, kultūras un/vai radošo dzīvi un/vai dzimumu līdzsvaru un paaudžu solidaritāti;
- **uzlabojot piekļuvi cenas ziņā pieejamiem mājokļiem un/vai atvieglojot gados jaunu darba ņēmēju** un viņu ģimeņu un/vai pētnieku, un/vai pēcdiploma studentu **apmešanos** konkrētajā teritorijā **un/vai pārcelšanos** uz to, jo tas var būt nepieciešams inovācijas ekosistēmas dzīvīguma uzturēšanai;
- **atjaunojot un/vai racionalizējot būvēto vidi un pilsētvidi, kā arī publisko infrastruktūru un saistītos pakalpojumus**, šajā nolūkā izmantojot:
  - pasākumus, lai atjaunotu un/vai pārprofilētu neapdzīvotus mājokļus un neizmantotas vēsturiskas vai rūpnieciskas ēkas vai lai pārveidotu degradētas teritorijas un līdzīgas pamestas platības par zaļajām zonām, tādējādi veicinot arī virzību uz ES zaļajā kursā paredzēto oglekļneitralitātes mērķu sasniegšanu;
  - jaunus pārvaldības un finanšu modeļus, līdzekļu kopīgošanu funkcionālās teritorijas attīstībai, lai uzlabotu savienojamību starp pilsētu un lauku teritorijām un/vai kopīgi pārvaldītu pilsētas un apkārtējo teritoriju infrastruktūru un pakalpojumus, kas būtu

labāk pielāgoti atbilstošajam minimālajam iedzīvotāju skaitam un nodrošinātu apjomradītus ietaupījumus;

- pasākumus, lai modernizētu un uzlabotu publiskās pārvaldes un iedzīvotājiem piedāvāto pamatpakalpojumu kvalitāti, kā arī lai uzlabotu iedzīvotāju pārredzamu un līdzdalīgu iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā.

KOHĒZIJAS POLITIKAS MĒRĶI

- Konkrētais mērķis Nr. 1.1. — veidot konkurētspējīgāku un viedāku Eiropu, *"izstrādājot un uzlabojot pētniecības un inovācijas spējas un progresīvo tehnoloģiju ieviešanu"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 1.2. — veidot konkurētspējīgāku un viedāku Eiropu, *"izmantojot digitalizācijas sniegtās priekšrocības iedzīvotājiem, uzņēmumiem, pētniecības organizācijām un publiskajām iestādēm"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 1.3. — veidot konkurētspējīgāku un viedāku Eiropu, *"veicinot MVU ilgtspējīgu izaugsmi un konkurētspēju un darbvietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 1.4. — veidot konkurētspējīgāku un viedāku Eiropu, *"attīstot prasmes pārdomātai specializācijai, rūpniecības restrukturizācijai un uzņēmējdarbībai"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 4.1. — veidot sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, *"uzlabojot darba tirgu efektivitāti un iekļaujošo raksturu un piekļuvi kvalitatīvām darbvietām, attīstot sociālo infrastruktūru un veicinot sociālo ekonomiku"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 4.2. — veidot sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, *"uzlabojot vienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošiem un kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības, apmācības un mūžizglītības jomā, attīstot pieejamu infrastruktūru, tostarp veicinot noturību izglītošanā un apmācībā attālinātā un tiešsaistes režīmā"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 4.3. — veidot sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, *"veicinot atstumtu kopienu, māsasaimniecību ar zemiem ienākumiem un nelabvēlīgākā situācijā esošu grupu, tostarp cilvēku ar īpašām vajadzībām, sociālekonomisko iekļaušanu, īstenojot integrētas darbības, tostarp nodrošinot mājokli un sociālos pakalpojumus"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 4.4. — veidot sociālāku un iekļaujošāku Eiropu, *"veicinot trešo valstu valstspiederīgo, tostarp migrantu, sociālekonomisko iekļaušanu, īstenojot integrētas darbības, tostarp nodrošinot mājokli un sociālos pakalpojumus"*;
- Konkrētais mērķis Nr. 5.1. — veidot iedzīvotājiem tuvāku Eiropu, *"veicinot integrētu un iekļaujošu sociālo, ekonomisko un vides attīstību, kultūru, vides mantojumu, ilgtspējīgu tūrismu un drošību pilsētvides teritorijās"*.

REZULTĀTU UN IZNĀKUMA RĀDĪTĀJI

Vērtējot projektu priekšlikumus, papildus citiem kritērijiem vērtēs arī to, vai projekts spēs sniegt ticamus rezultātus, un šo rezultātu mērīšanai izmantotās metodikas pamatotību.

Pilsētu pašvaldības var pieteikumos norādīt ikvienu no turpmāk uzskaitītajiem rādītājiem, ja tie attiecas uz projektos ierosinātajām idejām. Ne visi sarakstā iekļautie rādītāji ir jāizmanto obligāti, un saraksts nav izsmelošs. Tajā ir iekļauti vispārīgi rādītāji, kas neattiecas konkrēti uz tēmu "Talantu izmantošana sarūkošās pilsētās", bet var palīdzēt noformulēt reālus rezultātus, un tāpēc tos ir vērts apsvērt. Šādi rādītāji jāpapildina ar konkrētajam projektam piemērotiem rādītājiem.

Pilsētu pašvaldības var brīvi noteikt konkrēti savam projektam piemērotus rādītājus, apsverot iespēju izmantot arī šeit uzskaitītos rādītājus, lai izvēlētie rādītāji pēc iespējas skaidrāk un pārliecinošāk atspoguļotu izmaiņas, ko projekts varētu radīt.

Iznākuma rādītāji

- Radīti jauni produkti un pakalpojumi (*mērvienība*: jauni produkti/pakalpojumi);
- Atbalstītā infrastruktūra (jauna, atjaunota, pārveidota vai modernizēta) (*mērvienība*: atbalstītā infrastruktūra);
- Izstrādāts un/vai atbalstīts jauns aprīkojums (*mērvienība*: jauns aprīkojums);
- Atbalstītās personas (apmācītas, pilnveidojušas prasmes, pavadītas vai saņēmušas palīdzību) (*mērvienība*: personas);
- Atbalstītie uzņēmumi (t. sk. mikrouzņēmumi, mazie, vidējie un lielie uzņēmumi) (*mērvienība*: uzņēmumi);
- Atbalstītie jaunie uzņēmumi (*mērvienība*: jaunie uzņēmumi);
- Uzņēmumi, kas sadarbojas ar pētniecības organizācijām (*mērvienība*: uzņēmumi, kas sadarbojas ar pētniecības organizācijām);
- Jaunu vai modernizētu sociālo mājokļu ietilpība (*mērvienība*: personas);
- Projekta sagatavošanā un kopīgā īstenošanā iesaistītās ieinteresētās personas (*mērvienība*: ieinteresēto personu līdzdalība);
- Projekta sagatavošanā un kopīgā īstenošanā iesaistītie iedzīvotāji (*mērvienība*: personas).

Rezultātu rādītāji

- Atbalstītajās struktūrās radītās darbvietas (*mērvienība*: pilnslodzes ekvivalenti gadā);

- Jaunu un modernizētu digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Jauni uzņēmumi, kas joprojām darbojas tirgū (*mērvienība: uzņēmumiem*);
- Mazie un vidējie uzņēmumi (3) (MVU), kas ievieš produktu, procesu, tirgvedības vai organizatorisku inovāciju (*mērvienība: uzņēmumi*);
- Preču zīmju un dizainparaugu pieteikumi (*mērvienība: preču zīmju un dizainparaugu pieteikumi*);
- Atbalstītās mācekļības MVU (*mērvienība: personām*);
- MVU darbinieki, kas ir pabeiguši apmācību, apgūstot viedai specializācijai, rūpniecības pārkārtošanai un uzņēmējdarbībai nepieciešamas prasmes (iedalījumā pēc prasmju veida: tehniskās prasmes, vadības prasmes, uzņēmējdarbības prasmes, zaļās prasmes, citas prasmes) (*mērvienība: dalībniekiem*);
- Jaunu vai modernizētu nodarbinātības dienesta telpu lietotāji gadā (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Jaunu vai modernizētu bērnu aprūpes iestāžu lietotāji gadā (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Jaunu vai modernizētu izglītības iestāžu lietotāji gadā (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Modernizētu sociālo mājokļu vai par šādiem mājokļiem pārbūvēto ēku lietotāji gadā (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Jaunu vai modernizētu pagaidu izmitināšanas struktūru lietotāji gadā (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Jaunu vai modernizētu veselības un/vai sociālās aprūpes iestāžu lietotāji gadā (*mērvienība: lietotāji/gadā*);
- Līdzdalības līmenis, kas sasniegts sadarbībā ar vietējām kopienām (informēšana, apspriešanās, koprade, koplemsana) (*mērvienība: iesaistīto vietējo iedzīvotāju procentuālā daļa*).

4. PROJEKTA POSMI

EUI-IA projekta dzīves cikls sastāv no četriem posmiem (detalizētu informāciju sk. *EUI-IA* pamatnostādņēs):

- i. **Projekta sagatavošanas posms** (to sedz vienreizējs maksājums) ietver visas darbības, kas ir saistītas ar projekta pieteikuma sagatavošanu, un beidzas, kad *EU*/iestādes apstiprina projektu finansējuma saņemšanai.
- ii. **Projekta sākumposms** (to sedz vienreizējs maksājums) ilgst sešus mēnešus un sākas pēc projekta oficiālas apstiprināšanas. Tas ir nošķirts no īstenošanas posma, tiek veikts pirms projekta īstenošanas oficiālā sākuma un ir veltīts tikai projekta gatavības pārbaudei (ieskaitot *ex ante* revīziju), kā arī projekta pārvaldības darbībām, lai radītu apstākļus projekta darbību raitai sākšanai un īstenošanai.
- iii. **Projekta īstenošanas posms** ilgst 3,5 gadus; tas sākas pēc projekta sākumposma sekmīgas pabeigšanas un turpinās līdz apstiprinātajam projekta īstenošanas beigu datumam.

Nemiet vērā, ka pastāv noteiktas atšķirības attiecībā uz īstenošanas posmā īstenoto projekta darba pakešu ilgumu:

- **“Horizontālās” darba pakas:** Projekta pārvaldība, pārraudzība un izvērtēšana, saziņa un kapitalizācija ilgst visu īstenošanas posmu (3,5 gadus). Ir plānots, ka īstenošanas posma pēdējos sešos mēnešos (pēc inovatīvā risinājuma izmēģinājuma pabeigšanas, t. i. tematisko darba paku īstenošanas) “horizontālās” darba pakas būs vērstas uz: projekta darbību apkopošanu un izvērtēšanu; projekta secinājumu sagatavošanu; projekta rezultātu un gūto atziņu turpmāku paziņošanu, izplatīšanu un kapitalizāciju; projekta mantojuma sagatavošanu, apsverot iespējas turpināt un izvērst pārbaudītos risinājumus, kas bija izrādījušies veiksmīgi, pēc tam, kad *EU*/IA finansējums būs beidzies, pielāgot pārbaudīto inovatīvo risinājumu izmantošanai pārneses partneru pilsētās un turpmākai atkārtošanai visā Eiropā; kā arī noslēguma ziņojumu sagatavošanu.
  - **Tematiskās darba pakas var ilgt ne vairāk kā trīs gadus, un tās jāpabeidz sešus mēnešus pirms īstenošanas posma beigu datuma**, lai, kā jau norādīts, varētu pienācīgi izvērtēt projekta īstenošanu un izmēģināto inovatīvo risinājumu attiecībā uz mērķu un paredzamo rezultātu sasniegšanu, veicināt pārneses pasākumus un izmantot projekta sasniegumus turpmākiem ieguvumiem. Projekta un izmēģinātā inovatīvā risinājuma efektivitātes novērtēšana ir ļoti svarīga, lai varētu paplašināt projekta mērogu attiecīgajā pilsētas teritorijā un to atkārtot citās Eiropas pilsētās, tāpēc sešu mēnešu periods pēc eksperimenta būtu jāparedz novērtēšanas pasākumiem.
  - **Darba paka “Pārnese” sākas ne vēlāk kā 12 mēnešus pēc projekta sākuma datuma un ilgst līdz īstenošanas posma noslēgumam.** Par šīs darba pakas sākšanu ir jālemj *MUA* un pārneses partneriem pēc analīzes par iespējamāko un izdevīgo sadarbības sākšanas brīdi. Tam būtu jāļauj pārneses partneriem iesaistīties projekta īstenošanas sākumposma vispiemērotākajā brīdī.
- iv. **Administratīvās slēgšanas posms** (to sedz vienreizējs maksājums) ilgst trīs mēnešus un ir saistīts ar visām administratīvajām darbībām, ko veic pēc īstenošanas posma, lai slēgtu projektu un

saņemtu pārskata ziņojuma un finanšu pārskata dokumentu apstiprinājumu. Ņemiet vērā, ka ir plānots, ka šajā posmā EUIA projekta pārstāvis(-ji) joprojām būs pieejams, lai piedalītos Pastāvīgā sekretariāta sāktajās zināšanu kapitalizācijas un izplatīšanas darbībās.

5. FINANSĒŠANAS PRINCIPI

Kopējo izmaksu princips

EUIA ievēro kopējo izmaksu principu. Tas nozīmē, ka, lai gan projekts saņem ERAF līdzfinansējumu līdz 80 % no attiecināmajām izmaksām, ikvienam partnerim (galvenajai un saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm, piegādes partneriem un pārneses partneriem), kurš saņem ERAF finansējumu, ir jānodrošina vismaz 20 % publiskā vai privātā sektora ieguldījuma no saviem līdzekļiem vai citiem avotiem (bet ne no cita ES finansējuma avota), lai budžeta apmērs būtu pilnīgs. Partneru ieguldījums var būt naudā un/vai natūrā.

ERAF maksājumi

EUIA maksājumu shēmas pamatā ir galvenokārt ERAF avansa maksājumu princips un arī faktisko izmaksu atlīdzināšanas princips:

- **Pirmo ERAF (avansa) maksājumu**, kas atbilst 50 % no ERAF dotācijas, izmaksā galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei 90 dienu laikā pēc sākumposma sekmīgas pabeigšanas. Šis pirmais avansa maksājums sedz arī divus vienreizējos maksājumus par darba paketi "Projekta sagatavošana" un sākumposmu. Šo kopējo vienreizējo maksājumu par kopējām attiecināmajām izmaksām 100 000 EUR apmērā (kas atbilst 80 000 EUR ERAF finansējuma) veido vienreizējs maksājums par projekta sagatavošanu 25 000 EUR apmērā (kas atbilst 20 000 EUR ERAF finansējuma) un vienreizējs maksājums par sākumposmu 75 000 EUR apmērā (kas atbilst 60 000 EUR ERAF finansējuma).
- **Otro ERAF (avansa) maksājumu**, kas atbilst 30 % no ERAF dotācijas, izmaksā galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei pēc tam, kad ir iesniegts un apstiprināts 1. finanšu pieprasījums, kurā ir iekļauti pirmā līmeņa revidenta (*First Level Controller*) apstiprinātie projekta izdevumi. Deklarētos izdevumus iesniedz pirmā līmeņa revidenta apstiprināšanai, kad tie ir sasnieguši vismaz 35 % no kopējā projekta budžeta. Ja pirmā līmeņa revidenta apstiprinātie projekta izdevumi ir mazāki par 35 % no kopējām attiecināmajām izmaksām, otrais ERAF avansa maksājums tiek izmaksāts proporcionālā apmērā.
- **Trešo ERAF maksājumu**, kas atbilst ne vairāk kā 20 % no ERAF dotācijas, veic galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei pēc tam, kad pirmā līmeņa revidents ir apstiprinājis (noslēguma) ceturto gada progresu ziņojumu, noslēguma kvalitātes ziņojumu un 2. finanšu pieprasījumā iekļautos projekta izdevumus. Noslēguma gada progresu ziņojumu iesniedz ne vēlāk kā mēnesi pēc

īstenošanas posma, un (galīgo) 2. finanšu pieprasījumu iesniedz kopā ar noslēguma kvalitātes ziņojumu administratīvās slēgšanas posma beigās. Ja pirmā līmeņa revidenta apstiprinātie projekta izdevumi ir mazāki par 100 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām, trešais ERAF maksājums tiek izmaksāts proporcionālā apmērā. Ir svarīgi ņemt vērā, ka trešā maksājuma pamatā vairs nav avansa maksājuma princips, bet faktisko izmaksu atlīdzināšanas princips. Tāpēc projekta partneriem projekta īstenošanas pēdējā posmā jānodrošina priekšfinansējums, lai apmaksātu savu izdevumus (kurus nesedz saņemtais avansa maksājums 80 % apmērā). Trešais maksājums sedz arī vienreizēju summu 20 000 EUR apmērā no kopējām attiecināmajām izmaksām (atbilst 16 000 EUR ERAF finansējuma), kas sedz projekta administratīvās slēgšanas posmu.

6. PROJEKTA IZSTRĀDE UN ATTĪSTĪBA

6.1 PARTNERĪBA

Kā izklāstīts 2. sadaļā “Atbilstīgās iestādes — kas var iesniegt pieteikumus”, vienīgi atbilstīgās pilsētas pašvaldības iestādes var iesniegt pieteikuma veidlapu *EUI-IA* uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā. *EUI-IA* satvarā tiek sagaidīts, ka galvenā pilsētas pašvaldības iestāde būs tieši iesaistīta eksperimentos un uzņemsies stratēģisku vadošo lomu *EUI-IA* projekta attīstībā, izveidojot un vadot spēcīgu projekta partnerību, lai projekts būtu tehniski, zinātniski un finansiāli dzīvotspējīgs.

Projekta partnerībā ietilpst:

- **Piegādes partneri** — nozīmīgākās iestādes un organizācijas, kas spēj veicināt projekta īstenošanu, aktīvi piedaloties projekta darbību īstenošanā un finansēšanā, nodrošinot finansiālu ieguldījumu projektā (tā budžeta daļa, ko nodrošina projekta partneris, t.i., līdzfinansējuma daļa);
- **Pārneses partneri** — pilsētas, kas ir ieinteresētas mācīties no eksperimentiem un atkārtot inovatīvo risinājumu ieviešanu pēc projekta īstenošanas, un sniegt galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei ārēju viedokli par izmēģinātā inovatīvā risinājuma pārnesamību un atkārtojamību;
- (ja piemērojams) **Saistītā(-ās) pilsētas pašvaldības iestāde(-es).**

Visiem projekta partneriem (galvenajai vai saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm, piegādes partneriem un pārneses partneriem), kas saņem ERAF piešķirumu, ir jānodrošina pašu ieguldījums.

Visiem partneriem jāatrodas Eiropas Savienībā (piegādes partnerus no citām valstīm var piesaistīt, ja tie ir izvietoti ES dalībvalstīs un šāda rīcība ir skaidri pamatota ar pievienoto vērtību, ko tā piešķirs

projektam). No visiem iesaistītajiem partneriem arī tiek sagaidīts, ka viņi oficiāli noformēs savu sadarbību, parakstot partnerības nolīgumu.

Galvenā pilsētas pašvaldības iestāde

Projektos skaidri jāparāda pilsētas pašvaldības iestādes atbildība un aktīva iesaiste pasākumu īstenošanā un vietējā partnerībā. *EUI-IA* darbības pamatā ir princips, ka galvenā pilsētas pašvaldības iestāde ir atbildīga par visa projekta īstenošanu un pārvaldību kopumā. Galvenā pilsētas pašvaldības iestāde uzņemas visu finansiālo un juridisko atbildību attiecībā ar pilnvaroto vienību. Pārējie projekta partneri katrs ir atbildīgi galvenās pilsētas pašvaldības iestādes priekšā. Galvenās pilsētas pašvaldības iestādes pārstāvētās partnerības pienākumi ir aprakstīti subsīdiju līgumā starp galveno pilsētas pašvaldības iestādi un pilnvaroto vienību un partnerības nolīgumā, ko visiem iesaistītajiem partneriem jāparaksta pēc projekta apstiprināšanas (un pārneses partneriem — pēc to atlases). Galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei jānodrošina visu projekta partneru iesaiste projekta izstrādē un īstenošanā.

Saistītās pilsētas pašvaldības iestādes

Ikviens esošais pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība (valsts/reģionālās pilsētas pašvaldības iestāžu apvienības, teritoriālie pakti vai apvienības, attīstības apgabali u. c.) ar organizētas aglomerācijas juridisko statusu vai bez tā, kā arī atsevišķas pilsētas pašvaldības iestādes, kas nav noslēgušas oficiālu sadarbības līgumu, bet vēlas iesniegt kopīgu pieteikumu *EUI-IA* satvarā, pieteikuma veidlapā norāda vienu vietējo administratīvo vienību kā galveno pilsētas pašvaldības iestādi, bet pārējās vietējās administratīvās vienības — kā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes. Saistītās pilsētas pašvaldības iestādes ir atbildīgas par konkrētu darbību īstenošanu un ar tām saistīto nodevumu/iznākumu nodrošināšanu. Saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm piešķir daļu no projekta budžeta, un tās ziņo par izmaksām, kas ir radušās saistībā ar darbību īstenošanu. Pieteikuma veidlapā sniedz detalizētu informāciju par saistītajām pilsētas pašvaldības iestādēm (tostarp juridisko statusu, pieredzi un kompetenci, kontaktpersonām u. c.).

Pilsētas pašvaldības iestāžu apvienībām un/vai grupām (bez organizētu aglomerāciju statusa), kas vēlas iesniegt pieteikumu, ieteicams būt teritoriāli pieguļošām un censties iesaistīt ierobežotu skaitu saistīto pilsētas pašvaldību iestāžu.

Pēc projekta apstiprināšanas saistītās pilsētas pašvaldības iestādes oficiāli noformē līgumattiecības ar galveno pilsētas pašvaldības iestādi, parakstot partnerības nolīgumu kā pārējie projekta partneri.

Ierosināt jaunus veidus, kā sadarboties un apvienot līdzekļus, lai sasniegtu vēlamo kritisko masu kopīga mērķa īstenošanai, un tādējādi kā pilsētas pašvaldības iestāžu grupai pieteikties *EUI-IA* uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, ir iespējams un reizēm ļoti vēlams, lai veicinātu pilsētvides teritoriju funkcionālu attīstību.

Piegādes partneri

Spēcīgu partnerību veidošanu starp publiskā sektora struktūrām, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību (tostarp pilsoņiem un iedzīvotājiem) plaši uzskata par ilgtspējīgas pilsētattīstības stūrakmeni.

Atkarībā no risināmā jautājuma un pamatojoties uz vietējo kontekstu un iepriekšējo pieredzi, galvenajām pilsētas pašvaldības iestādēm jāiesaista dažādi attiecīgie partneri (iestādes, aģentūras — pat ja tās pilnībā pieder pašvaldībai/pilsētas padomei, augstākās izglītības iestādes, privātā sektora partneri, ieguldītāji, pētniecības iestādes, NVO u. c.), kas ir nepieciešami, lai īstenotu ierosināto inovatīvo risinājumu, sasniegtu projekta mērķus un nodrošinātu ilgtermiņa ietekmi attiecībā uz ilgtspējību un izvēršanu. Piegādes partneriem jābūt atbilstoši pieredzei un zināšanām, kas papildinās galvenās pilsētas pašvaldības iestādes pieredzi un sniegs pievienoto vērtību visam projektam. Ja projekti ir paredzēti, lai risinātu problēmas, kas ieinteresēto personu un mērķgrupu ieskatā ir īpaši steidzamas, ja tie ir patiesi drosmīgi attiecībā uz inovācijām un paredz pēc projekta pabeigšanas piemērot pārbaudītos risinājumus plašākā mērogā, tad tajos jācenšas izmantot zināšanas un pieredzi, kas pastāv vietējā ekosistēmā ārpus pilsētas pašvaldības iestādēm, kā arī līdzdalībā ieinteresētu publiskā un/vai privātā sektora ieguldītāju atbalstu.

Partnerībai jābūt līdzsvarotai un savstarpēji papildinošai politikas un tematisko kompetenču ziņā. Partnerībām jācenšas veicināt integrāciju gan horizontāli (starp dalībniekiem, kuri nodarbojas ar risināmās pilsētproblēmas dažādām dimensijām), gan vertikāli (starp dažādiem pārvaldības līmeņiem). Nav viena universāla risinājuma. Pieteikuma iesniedzējiem jāapzinās, ka efektīvas pārvaldības nodrošināšana partnerībās, kurās piedalās vairāk nekā 10 partneri, var prasīt papildu pūles un resursus.

Par *EUI-IA* projekta piegādes partneri var kļūt ikviena organizācija, kurai ir juridiskas personas statuss. Piegādes partneri aktīvi piedalās projekta izstrādē un īstenošanā un ir atbildīgi par konkrētu darbību īstenošanu un ar tām saistīto nodevumu/iznākumu nodrošināšanu. Piegādes partneriem piešķir daļu no projekta budžeta, un tie ziņo par izmaksām, kas ir radušās saistībā ar darbību īstenošanu. Piegādes partneri jāizvēlas, ievērojot pārredzamības un vienlīdzīgas attieksmes principus. Konsultāciju firmas, kuru galvenais uzdevums ir izstrādāt un pārvaldīt Eiropas projektus, un organizācijas, kuru budžetā nav paredzēts personāls (kuras deklarē vienīgi izmaksas par ārēju ekspertu darbu), nevar piedalīties projektā kā piegādes partneri. Pieteikuma veidlapā jāsniedz detalizēta informācija par piegādes partneriem (tostarp juridisko statusu, pieredzi un kompetenci, kontaktpersonām u. c.). Principā piegādes partneris var būt iesaistīts vairākos projekta priekšlikumos viena un tā paša uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā, ja tā ieguldījums un pievienotā vērtība dažādos projektos ir skaidri pamatota.

Ņemiet vērā, ka pilsētas pašvaldības iestādes nevar norādīt kā piegādes partnerus; ja tās atbilst iepriekš norādītajiem atbilstības kritērijiem; tādā gadījumā tās var norādīt vienīgi kā galveno pilsētas pašvaldības iestādi vai kā saistīto pilsētas pašvaldības iestādi.

Pārneses partneri

Pārneses partneri ir pilsētas pašvaldības iestādes, kas pievienojas projekta partnerībai, lai sekotu eksperimentiem un mācītos no tiem. Ir plānots, ka katrā *EUI-IA* projektā piedalīsies trīs pārneses partneri no dalībvalstīm, kuras nav galvenās pilsētas pašvaldības iestādes dalībvalsts.

Par pārneses partneri var kļūt jebkura vietējā administratīvā vienība, kas atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei (*DEGURBA*) ir definēta kā pilsēta, mazpilsēta vai priekšpilsēta (atbilst *Eurostat DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2) un atrodas Eiropas Savienībā. Minimālais iedzīvotāju skaits nav noteikts (pilsētas var kļūt par pārneses partneriem neatkarīgi no to lieluma).

Pārneses partnerus uzaicina pievienoties projekta partnerībai nolūkā veicināt pārbaudītā risinājuma pielāgojamību citu ES pilsētu kontekstam un pēc tam uzlabot iespējas tā atkārtošanai ārvalstīs un izmantošanai plašākā mērogā ilgtermiņā, iespējams, izmantojot finansējumu, kas ir pieejams no Kohēzijas politikas galvenajām programmām un jo īpaši ERAF. Turklāt tas var arī veicināt zināšanu apmaiņu un ilgtermiņa attiecību veidošanu starp ES pilsētām. Iesaiste eksperimentos ļaus pārneses partneriem nostiprināt savu inovācijas potenciālu un uzlabot savas spējas īstenot inovatīvus risinājumus (gan satura, gan procesa ziņā), un sagatavot procesu pārbaudītā inovatīvā risinājuma pilnīgai vai daļējai pielāgošanai un atkārtošanai savās pilsētās, piedaloties pārneses pasākumos un vērojot gan to, kā šis risinājums tiek īstenots un sniedz rezultātus, gan to, kā tiek pārvarētas problēmas un šķēršļi, kas inovācijas kavē.

Pārneses partneri ir jāidentificē un jāizvēlas, turklāt tiek plānots, ka tie iesaistīsies projekta partnerībā ne vēlāk kā projekta sākuma fāzē. Pārneses sadarbība, kas tiek īstenota ar darba pakas "Pārnese" palīdzību, jāsāk ne vēlāk kā 12 mēnešus no projekta īstenošanas sākuma. Pārneses partneriem tiks piešķirts fiksēts budžets.

Mērķgrupu un plašāka ieinteresēto personu loka iesaistīšana

EUI-IA projekta izstrādes laikā un visos projekta posmos ir jāapzina un jāiesaista **ieinteresēto personu plašāka grupa atkarībā no projekta būtības — vietējās kopienas, sociālie partneri, uzņēmumi, NVO, eksperti, iestādes, organizācijas, privātpersonas u. c., kā arī projekta mērķgrupas (t. i., atkarībā no projekta — iedzīvotāji, praktiskanti, darba meklētāji, neaizsargātās grupas un/vai marginalizētas kopienas, attiecīgā pakalpojuma lietotāji vai administrācija), kuras var ietekmēt projektu vai kuras var skart projekta ietekme.** Lai projekts būtu veiksmīgs, ir ļoti būtiski apzināt ieinteresētās personas, izprast to ietekmi uz *EUI-IA* projektu un līdzsvarot to vajadzības un gaidas. Tāpēc pilsētas pašvaldības iestādēm jāsapulcē pie sarunu galda visas attiecīgās ieinteresētās personas, lai labāk formulētu problēmas un vajadzības, vienotos par kopīgu redzējumu vai vēlamajām pārmaiņām, kuru panākšanu *EUI-IA* projektam būtu jāsekmē, un izstrādātu konkrētus risinājumus un darbības, kas risinās problēmas un nodrošinās vēlamās pārmaiņas. Lai gan ieinteresēto personu plašāka grupa gūst tiešu un/vai netiešu labumu, tām nav tiešas lomas *EUI-IA* projekta īstenošanā, un tās nav uzskatāmas par *EUI-IA* projekta partneriem. Tāpēc tām nav nedz piešķirts īpašs budžets, nedz noteikti skaidri pienākumi projekta īstenošanā, taču tās uzskata par nozīmīgām, un ir jāpanāk to aktīva iesaiste (koprade), lai nodrošinātu raitu un rezultatīvu projekta īstenošanu.

6.2 PROJEKTA INTERVENCES LOĢIKA UN DARBA PLĀNS

EUI-IA projekta intervences loģika atspoguļo skaidru un pārdomātu izpratni par to, kā plānotās darbības varētu novest pie vēlamajām pārmaiņām un plānotajiem rezultātiem. Tas ir veids, kā aprakstīt loģisko secību starp sākotnējām vajadzībām, ieguldījumiem, projektu darbībām, iznākumiem, rezultātiem un galīgo ietekmi. Tas ir instruments, ar kura palīdzību strukturēt sarežģītas intervences un sagatavot projekta vērtējumu. Intervences loģika apraksta tālāk norādīto: Kāds ir intervences/projekta

pamatojums? Kādi sarežģījumi/vajadzības radīja intervences nepieciešamību? Kādas problēmas ir paredzēts risināt ar intervenci? Kas ir “vēlamās pārmaiņas”? Kā šīs izmaiņas tiks panāktas?

Intervences loģiku veido stratēģiskie, darbības, pārraudzības un vērtēšanas komponenti:

- Stratēģiskie komponenti ietver vispārējo mērķi, konkrētos mērķus un paredzamos rezultātus.
- Darbības komponenti ietver projekta darba plānu, darba pakas, darbības, nodevumus un iznākumus.

Projekta darba plāns izskaidro, kā notiks jūsu projekta īstenošana. Tas ir ceļvedis, kas sniedz norādījumus par jūsu projekta īstenošanu, ja tam tiks piešķirts finansējums. Darba plāns ir projekta sadalījums galvenajos posmos, ko sauc par darba pakām, un darba pakas ir sadalītas mazākos posmos, ko sauc par darbībām. Darbību rezultātā tiek iegūti nodevumi, un katrai darba pakai ir viens vai vairāki iznākumi.

Darba pakas ir darba plāna pamatelementi; tie ir projekta galvenie pīlāri un sastāv no saistītām projekta darbībām, kas jāveic, lai īstenotu konkrētus projekta komponentus un iegūtu projekta iznākumus. *EUI-IA* projekta strukturēšanai jāizmanto šāds darba paku kopums:

- Darba paka “Sagatavošana un sākumposms”
  - Darba paka “Projekta pārvaldība”
  - Darba paka “Pārraudzība un izvērtēšana”
  - Darba paka “Saziņa un kapitalizācija”
  - Tematiskās darba pakas
  - Darba paka “Pārnese”
  - Darba paka “Slēgšana”
- Pārraudzības un izvērtēšanas komponenti ietver iznākumu rādītājus un rezultātu rādītājus.

6.3 EKSPERTU ATBALSTS

Katrs *EUI-IA* ietvaros finansētais projekts varēs saņemt atbalstu no *EUI* eksperta. Konkrētāk, *EUI* eksperti nodrošinās projektus ar šādu atbalstu:

- Konsultācijas un norādījumi stratēģijas un darbības līmenī par projektu un tā īstenošanu.

- Palīdzība, izstrādājot projekta dokumentāciju un iznākumus, lai fiksētu un izplatītu plašākai auditorijai sasniegumus un iespējamu turpmāku izmantošanu pēc projekta īstenošanas (ilgtspējība, izvēršanas un pārnesamības potenciāls), gūtās atziņas un paraugpraksi nolūkā veicināt veiksmīgāko inovāciju ieviešanu citās ES pilsētās.
- Dalība un pienesuma sniegšana kapitalizācijas un izplatīšanas pasākumos.
- Palīdzība darba pakas "Pārnese" īstenošanā.

EUI eksperti pastāvīgi sniegs atbalstu un konsultācijas visā projektu īstenošanas procesā, kā arī slēgšanas posmā.

EUI eksperti ir personas ar padziļinātām zināšanām pilsētvides jautājumos, uz kuriem attiecas konkrētais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, pieredzi darbā ar pilsētas pašvaldības iestādēm projektos, kas ir saistīti ar publiskiem ieguldījumiem un to fizisko īstenošanu, kā arī ar labu izpratni par kohēzijas politikas satvaru un pierādītu pieredzi atbalsta sniegšanā eksperimentiem un inovācijām pilsētvidē.

EUI-IA tieši sedz visas izmaksas, kas ir saistītas ar *EUI* ekspertu darbu (tostarp ceļa un uzturēšanās izmaksas). Tāpēc pieteikuma iesniedzējiem nav jāparedz pieteikuma veidlapā budžets šim nolūkam.

6.4 PĀRNESE

Galvenais jaunievedums salīdzinājumā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodā finansētajiem Inovatīvo pilsētvides darbību projektiem ir starptautiskas pārneses komponenta iekļaušana *EUI-IA* projektos, padarot to par šo projektu neatņemamu sastāvdaļu.

Jāuzsver, ka *EUI-IA* projektu galvenais mērķis joprojām ir jaunu inovatīvu risinājumu pārbaudīšana konkrētā vietā, taču šis jaunais komponents paredz, ka eksperimentu procesiem un rezultātiem sekos līdzīgi partnerpilsētas no citām valstīm (pārneses partneri). Tagad visos *EUI-IA* projektos ir iekļauta īpaša darba paka "Pārnese" ar konkrētām darbībām, budžetiem, sasniedzamajiem rezultātiem un iznākumiem.

EUI-IA ir izveidota, lai apzinātu un atbalstītu pārnesamu un mērogojamu inovatīvu risinājumu pārbaudīšanu nolūkā risināt ar ilgtspējīgu pilsētattīstību saistītas problēmas Eiropas Savienības līmenī. Tās mērķis ir arī apkopot eksperimentu rezultātus un dalīties ar tiem (arī atbalstot pārneses pasākumus), lai veicinātu inovācijas spējas un zināšanu veidošanu visās ES pilsētvides teritorijās. Mērķis ir panākt, lai *EUI-IA* projektu iznākumus izmantotu (atkārtotu, izvērstu) citas ES pilsētas, tādējādi paplašinot visas iniciatīvas ietekmi, veicinot pilsētvides politikas veidošanu dažādos līmeņos, kā arī atbalstot sadarbību starp Eiropas pilsētvides teritorijām.

Iekļaujot pārneses komponentu, jāpievērš uzmanība šādiem aspektiem:

- lai pārneses partneri varētu sekot līdzīgi pārbaudāmā inovatīvā risinājuma plānošanai un izmēģinājumiem,

- lai pārneses partneri varētu analizēt savu vietējo pilsētvidi, lai labāk izprastu, kā inovatīvo risinājumu var pielāgot vietējām vajadzībām un apstākļiem,
- lai notiktu zināšanu un pieredzes apmaiņa starp visiem projekta partneriem,
- lai tiktu kopīgioti būtiski svarīgi ieguldījumi, kas var gan piešķirt *EUI-IA* projektamārejo perspektīvu, gan iedvesmot pārneses partnerus,
- lai pārneses partneri sagatavotu dokumentāciju, kas tiem var noderēt, lai nākotnē atkārtotu inovatīvo risinājumu (tehniskā un saimnieciskā pamatojuma un iespēju atkārtojuma pētījums un ieguldījumu dokumentācija),
- lai galvenās pilsētas pašvaldības iestāde un tās projekta partneri sagatavotu *EUI-IA* projekta mantojumu *EUI* inovatīva risinājuma modeļa veidā, ko varētu izmantot citas ES pilsētas, kuras interesē šis inovatīvais risinājums.

Iepriekš norādītās darbības var īstenot, izmantojot šādu **darba metožu klāstu**: apmeklējumi uz vietas, tiešsaistes vai bezsaistes darbsemināri/sanāksmes/diskusijas, profesionālizvērtēšana, pašu pārneses partneru veiktais darbs, kas ļaus viņiem turpmāk ne vien izmantot pārneses rezultātā gūtās atziņas, bet arī sagatavoties inovatīvā risinājuma atkārtošanai nākotnē, kā arī citas vēlamās darba un sadarbības formas.

Tiek sagaidīts, ka pārneses partneri sagatavos šādus mācību un ieguldījumu nodevumus un iznākumus: **pārneses spēju pētījums, atkārtošanas tehniskā un saimnieciskā pamatojuma un iespēju pētījums** (pa vienam no katra pārneses partnera). Tiem ir atļauts arī finansēt **ieguldījumu dokumentāciju un neliela mēroga izmēģinājuma ieguldījumu īstenošanu**.

Galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei ir jāsagatavo ***EUI* inovatīva risinājuma modelis** — noslēguma dokuments, kurā galvenā uzmanība pievērsta pārbaudītā inovatīvā risinājuma pārnesamībai un izvēršanai, lai citi (ne tikai pārneses partneri, bet arī visas ieinteresētās ES pilsētas) varētu iepazīties ar eksperimentu konstatējumiem un saņemt dažus norādījumus par to, kā rīkoties, lai to atkārtotu.

Par darba pakas “Pārnese” kopējo budžetu lemj *EUI-IA* pieteikuma iesniedzējs, un tajā jāiekļauj:

- budžets, kas ir piešķirts galvenajai pilsētas pašvaldības iestādei un attiecīgajiem piegādes partneriem, kuri atbalsta darba pakas “Pārnese” īstenošanu;
- katra pārneses partnera budžets vienreizēja maksājuma veidā (vienkāršota izmaksu opcija) ar summu līdz 150 000 EUR (kas atbilst 120 000 EUR ERAF finansējuma un 30 000 EUR pašu ieguldījuma).

Galvenās pilsētas pašvaldības iestādes pienākums ir apzināt un izvēlēties tos pārneses partnerus, kurus tā vēlas iesaistīt partnerībā. Pārneses partneru apzināšanas process ir jāsāk jau pieteikuma iesniegšanas posmā, kad pieteikuma iesniedzējiem tiek lūgts norādīt citas Eiropas pilsētu teritorijas, kuras varētu gūt labumu no ierosinātā risinājuma atkārtošanas (līdzīgas iezīmes, konteksts) vai palielināt savu inovācijas potenciālu; sīkāk aprakstīt, kā tiks apzināti piemērotākie pārneses partneri (un norādīt potenciālos

pārneses partnerus, ja tie jau ir apzināti, kopā ar motivāciju/nosacījumiem). Tā kā viens no *EUI-IA* mērķiem ir panākt projektu rezultātus izmantošanu citās pilsētās, tādējādi palielinot visas iniciatīvas ietekmi, un, tā kā *EUI-IA* mērķis ir palielināt projektos izstrādāto inovatīvo risinājumu atkārtojamību, ir svarīgi, lai projekti pieteikumu iesniegšanas posmā varētu parādīt labi izstrādātu procesu, pamatojumu un motivāciju, kas ir vispiemērotāko pārneses partneru izvēles pamatā. **Pārneses partneri ir jānosaka ne vēlāk kā sākuma posmā, un sākuma posma sekmīga pabeigšana ir atkarīga no tā, vai pārneses partneri paraksta vismaz nodomu protokolus.**

Izvēloties pārneses partnerus, jāievēro šādas prasības: i) jānodrošina līdzsvars attiecībā uz partnerībā iesaistīto pilsētu dažādību (to lielumu (mazas, vidēja lieluma, lielas pilsētas) un atrašanās vietu (mazāk attīstīti, pārejas un attīstītāki reģioni)) un ii) nolūkā nodrošināt kvalitatīvu risinājuma atkārtotāņu jāizvēlas šajā ziņā visatbilstošākie pārneses partneri. Tāpēc **pārneses partneru izvēlē tiks ievēroti daži pamatprincipi:**

- pārneses partneri ir no dažādām ES dalībvalstīm;
- vismaz divas no četrām iesaistītajām pilsētām (galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un trīs pārneses partneri) ir mazāk attīstītos vai pārejas reģionos¹⁶;
- partnerībā tiek iesaistītas dažādu lielumu pilsētas.

6.5 IZMAKSU KATEGORIJAS

EUI-IA projektos var izmantot šādas izmaksu kategorijas:

- Personāls
- Birojs un administrācija
- Ceļošana un viesnīcas
- Ārējās zināšanas un pakalpojumi
- Aprīkojums
- Infrastruktūra un būvniecības darbi

EUI-IA pamatnostādņēs ir sniegta katras izmaksu kategorijas definīcija, kā arī norādījumi par budžeta veidošanu un ziņošanu. Ja projekta partneriem rodas jautājumi par izdevumu atbilstību un šie noteikumi nesniedz uz tiem atbildes, noteikti iesakām konsultēties ar Pastāvīgo sekretariātu. Lūdzu, ņemiet vērā, ka pārneses partneru izdevumi tiek segti ar vienreizēju maksājumu.

---

¹⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

Projekta deklarēto izdevumu revīzija jāveic pirmā līmeņa revīzijai. Neatkarīgas pirmā līmeņa revīzijas atzinumam jāaptver deklarēto izdevumu likumība un pareizība, produktu piegāde un pakalpojumu sniegšana, deklarēto izdevumu pamatotība un izdevumu un darbību atbilstība *EUI-IA*, ES un valsts noteikumiem. Tā kā pirmā līmeņa revīziju tieši ieceļ un apmaksā *EUI-IA*, projekta partnerībai, veidojot projekta budžetu, nav jāparedz nekādas kontroles (revīzijas) izmaksas. Pirmā līmeņa revīzija organizēs arī projektu pārbaudes uz vietas. Pārbaude uz vietas nozīmē, ka **pirmā līmeņa revīzija faktiski apmeklēs projektu un pārbaudīs, vai konkrētās darbības, pakalpojumu un produktu iepirkumi, kā arī ieguldījumi projekta īstenošanas laikā patiešām ir veikti saskaņā ar apstiprināto pieteikuma veidlapu un vai ir ievēroti attiecīgie noteikumi.**

Kā norādīts sadaļā “Finansēšanas principi”, *EUI-IA* projektos tiek ievērots kopējo izmaksu princips, proti, ERAF līdzfinansē projektu apmērā, kas nepārsniedz 80 % no kopējām attiecināmajām izmaksām, un katram projekta partnerim (galvenajai vai saistītajai pilsētas pašvaldības iestādei, piegādes partnerim un pārneses partnerim), kas saņem ERAF finansējumu, ir jānodrošina finansiāls ieguldījums, lai papildinātu tā budžetu līdz ieguldījuma mērķim (vismaz 20 % no partnera attiecināmajām izmaksām).

Ja šādi ieguldījumi nāk no privātiem avotiem, tiesību akti par valsts atbalstu uz tiem neattiecas. Ja ieguldījumi nāk no publiskiem avotiem un ja projekta pasākumi nav uzskatāmi par saimniecisko darbību, tiem piešķirto finansējumu neuzskata par valsts atbalstu. Tomēr, ja no dalībvalsts publiskajiem resursiem tiek veikts ieguldījums projektos, kas ietver “saimniecisko darbību”, proti, preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū, tad šādi projekti ir jāplāno tā, lai visi publiskie ieguldījumi atbilstu valsts atbalsta noteikumiem visos līmeņos, t. i., projekta vai iekārtas īpašnieka, būvnieka un/vai operatora līmenī. Šādos gadījumos piešķirtajam publiskajam finansējumam jāatbilst *de minimis* regulas prasībām vai nosacījumiem, kas ir paredzēti Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (VGAR) vai lēmumā par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem.

Detalizēta informācija par publisko iepirkumu un valsts atbalstu ir sniegta *EUI-IA* pamatnostādņēs.

7. PIETEIKUMA IESNIEGŠANAS PROCESS

Pieteikuma pakā *EUI-IA* otrajam uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus ietilpst tālāk norādītie dokumenti:

- Šis **darba uzdevums**, kas ir pieejams visās ES valodās. Tomēr ņemiet vērā, ka neatbilstību gadījumā noteicošā ir tā versija angļu valodā.
- *EUI-IA* pamatnostādnes (pieejamas tikai angļu valodā), ar kurām rūpīgi jāiepazīstas, jo tajās ir izklāstīti šīs iniciatīvas vispārīgie noteikumi.
- Elektronisko datu apmaiņas platformas (*Electronic Exchange Platform — EEP*) tehniskās pamatnostādnes.

- Sīki norādījumi par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu, kas ir pieejama tiešsaistē visās ES valodās EEP sistēmā. Tomēr ņemiet vērā, ka neatbilstību gadījumā noteicošā ir tā versija angļu valodā.
- **Pieteikuma veidlapas paraugs** (ieteikuma veidlapas darba versija un apstiprinājuma lapa — *Word* dokuments pieejams tikai angļu valodā) kā palīglīdzeklis pieteikuma sagatavošanas procesā.

Visu dokumentāciju var atrast EUI tīmekļa vietnē.

Pieteikumu iesniegšanas process ir 100 % elektronisks un notiek, izmantojot EEP (<https://eep.urban-initiative.eu/>). **Pieteikumā ietilpst:**

- **Pieteikuma veidlapa.** Pieteikuma veidlapa jāaizpilda, izmantojot tiešsaistes EEP platformu. Tā ietver sadaļas, kurās ir jānorāda projekta ideja un pamatojums (tostarp informācija par priekšlikuma novatorismu), partnerība (tostarp galvenā pilsētas pašvaldības iestāde, piegādes partneri, pārneses partneri un attiecīgā gadījumā saistītās pilsētas pašvaldības iestādes), galvenie mērķi un paredzamie rezultāti, ierosinātais darba plāns un budžets. Rediģēt un iesniegt pieteikumu var vienīgi tīkmēr, kamēr uzaicinājums iesniegt priekšlikumus ir spēkā. Pieteikumā ir iekļautas vairākas automātiskas saites, formulas un pārbaudes. Šīs funkcijas nodrošina to, ka veidlapā, kas nav pareizi aizpildīta (tostarp trūkstošā Apstiprinājuma lapā), parādās ziņojumi par kļūdu un to nevar iesniegt. Tas palīdz ievērojami samazināt neatbilstīgu pieteikumu iesniegšanas risku.
- **Pielikums.** Pieteikuma iesniedzēji var augšupielādēt EEP sistēmā vienu pielikumu, kas tiks pievienots pieteikuma veidlapai. Tā varētu būt karte, kurā attēlota intervences teritorija, grafiks, infografika u. c. Pievienojamās datnes veids un lielums ir norādīts EEP pamatnostādņēs.
- **Apstiprinājuma lapa.** Apstiprinājuma lapu tiešsaistes platforma izveido automātiski pieteikuma veidlapas aizpildīšanas laikā vai pēc tās aizpildīšanas. Tā ir jāizdrukā, jāparaksta galvenās pilsētas pašvaldības iestādes juridiskajam pārstāvim, jāskenē un augšupjāielādē pieteikuma veidlapas H daļā "Apstiprinājuma lapa". Pieteikuma veidlapu nevar iesniegt bez apstiprinājuma lapas.

Noteikti iesakām pieteikuma veidlapu aizpildīt labā angļu valodā, taču to var iesniegt arī jebkurā no oficiālajām ES valodām. Jāatzīmē, ka stratēģiskais un operatīvais novērtējums tiks veikts, pamatojoties uz pieteikuma veidlapas angļu valodas versiju (citā valodā iesniegtu pieteikuma veidlapu angļu valodā pārtulkos Pastāvīgā sekretariāta nolīgts ārējs pakalpojumu sniedzējs). Pastāvīgais sekretariāts negarantē tulkojuma kvalitāti, tāpēc pieteikuma iesniedzējs pats uzņemas risku par šādu rīcību. Turklāt subsīdiju līgumam, projekta pārvaldībai, oficiālajiem ziņojumiem, galvenajiem nodevumiem un visai saziņai ar pilnvaroto vienību un Pastāvīgo sekretariātu būs jāizmanto angļu valoda.

**Pieteikuma veidlapas un apstiprinājuma lapas iesniegšanas galīgais termiņš ir
05.10.2023., plkst. 14.00 CEST**

8. ATLASES PROCESS

Katrs iesniegtais pieteikums tiek izskatīts atlases procesā, kam ir šādi posmi:

1. Atbilstības pārbaude
2. Stratēģiskais novērtējums
3. Operatīvais novērtējums

8.1 ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE

Noslēdzoties *EUI-IA* uzaicinājumam iesniegt priekšlikumus, Pastāvīgais sekretariāts veic visu iesniegto projekta pieteikumu atbilstības pārbaudi pirms uzaicinājuma termiņa. Atbilstības pārbaudes mērķis ir pārbaudīt saņemto pieteikuma veidlapu un to pielikumu atbilstību oficiālajiem atbilstības kritērijiem, nepieļaut neatbilstīgu pieteikumu turpmāku vērtēšanu un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem priekšlikumiem, kurus izvēlēsies finansēšanai.

EUI-IA atbilstības kritēriji ir šādi:

1. Pieteikuma veidlapa ir iesniegta elektroniski, izmantojot *EEP*, līdz termiņam, kas ir norādīts šā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus darba uzdevumā.
2. Pieteikuma veidlapa ir pilnībā aizpildīta.
3. Pieteikuma iesniedzējs ir viena pilsētas pašvaldības iestāde vietējā administratīvajā vienībā, kas atbilstoši urbanizācijas pakāpei ir definēta kā pilsēta, mazpilsēta vai priekšpilsēta (atbilst *Eurostat DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2) un kurā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.

VAI

Pieteikuma iesniedzējs ir pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība vai grupa ar organizētas aglomerācijas juridisko statusu, ko veido vietējās administratīvās vienības, kurās lielākā daļa (vismaz 51 %) iedzīvotāju dzīvo vietējās administratīvajās vienībās, kas atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei (*DEGURBA*) ir definētas kā pilsētas, mazpilsētas vai priekšpilsētas (atbilst *DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2) un kurās kopējais iedzīvotāju skaits visās kopā ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.

VAI

Pieteikuma iesniedzējs ir pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība vai grupa bez organizētas aglomerācijas juridiskā statusa, ja visas iesaistītās pilsētas pašvaldības iestādes (galvenā pilsētas iestāde un saistītās pilsētas iestādes) ir vietējās administratīvās vienības, kas atbilstoši *Eurostat* urbanizācijas pakāpei (*DEGURBA*) ir definētas kā pilsētas, mazpilsētas vai priekšpilsētas (atbilst *DEGURBA* kodam 1 vai *DEGURBA* kodam 2) un kurās kopējais iedzīvotāju skaits visās kopā (galvenajā pilsētas pašvaldības iestādē un saistītajās pilsētas pašvaldības iestādēs) ir vismaz 50 000 iedzīvotāju.

4. Ir ievērots atbilstības periods — projekta beigu datums atbilst uzaicinājuma un iniciatīvas prasībām.
5. Ir ievērotas prasības attiecībā uz maksimālo budžetu (ne vairāk kā 5 miljoni EUR ERAF finansējuma) un līdzfinansējuma princips (vismaz 20 % no ieguldījuma nodrošina partnerība).
6. Visi iesaistītie partneri (galvenā pilsētas pašvaldības iestāde, saistītās pilsētas pašvaldības iestādes un piegādes partneri) ir no ES dalībvalstīm.
7. Ja pieteikumu iesniedz pilsētas pašvaldības iestāžu apvienība vai grupa bez organizētas aglomerācijas juridiskā statusa, pieteikuma veidlapā ir norādīta galvenā pilsētas pašvaldības iestāde un saistītās pilsētas pašvaldības iestādes.
8. Pieteikuma iesniedzējas pilsētas pašvaldības iestādes (galvenās pilsētas pašvaldības iestādes un/vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) ir iesaistītas tikai vienā projekta priekšlikumā viena un tā paša uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā.
9. Pieteikuma iesniedzējas pilsētas pašvaldības iestādes (galvenās pilsētas pašvaldības iestādes un/vai saistītās pilsētas pašvaldības iestādes) nav atlasītas un saņēmušas finansējumu par to pašu tēmu *EU-IA* iepriekšējos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus iniciatīvām.
10. Apstiprinājuma lapa, kurā nav izdarītas nekādas izmaiņas un ko ir atbilstīgi parakstījis galvenās pilsētas pašvaldības iestādes juridiskais pārstāvis, ir augšupielādēta *EEP* — sadaļā "Pieteikuma veidlapas apstiprinājuma lapa".

Ja kāda no iepriekš norādītajām prasībām nav ievērota, pieteikumu atzīst par neatbilstīgu un tā vērtēšanu neturpina. Atbilstības pārbaudes noslēgumā pieteikuma iesniedzējiem paziņo, kāds lēmums (turpināt vai neturpināt vērtēšanu) ir pieņemts par viņu pieteikumu.

8.2 STRATĒĢISKAIS NOVĒRTĒJUMS

Par atbilstīgiem un pieņemamiem atzīto pieteikumu stratēģisko novērtējumu veiks ārējo ekspertu grupa. Stratēģiskais novērtējums veido **70 %** no projekta kopējā novērtējuma svēruma un ietver šādus kritērijus:

- **Novatorisms un aktualitāte** (30 %) Cik lielā mērā pieteikuma iesniedzējs spēj pierādīt, ka projekta priekšlikums ir jauns risinājums, kas sniegs pievienoto vērtību saistībā ar uzaicinājuma tēmu? Cik lielā mērā risinājums atbilst vietējam kontekstam un kohēzijas politikas mērķiem?
- **Partnerība un koprade** (12 %) Cik lielā mērā partnerība ir atbilstoša un pamatota piedāvātā risinājuma īstenošanai un paredzamo rezultātu sasniegšanai. Cik lielā mērā priekšlikums ļauj ieinteresētajām personām, mērķgrupām un iedzīvotājiem jēgpilni piedalīties un iesaistīties kopradē?
- **Rezultātu un ietekmes izmērāmība** (12 %) Cik lielā mērā paredzamie rezultāti ir konkrēti un reāli sasniedzami un atspoguļo projekta paredzamo ietekmi uz vietējo kontekstu, kā arī uz atbalsta saņēmējiem/galalietotājiem?
- **Ilgspēja un izvērsšana** (8 %) Cik lielā mērā projekts nodrošinās ilgstošu ieguldījumu apzinātās problēmas risināšanā? Cik lielā mērā ierosinātais risinājums būs pašpietiekams pēc projekta beigu datuma, un vai to varēs izvērst, ja tas izrādīsies veiksmīgs?
- **Projekta pārnesamība** (8 %) Cik lielā mērā projektu būs iespējams pārnest uz citām pilsētvides teritorijām visā Eiropā?

Katra kritērija vērtēšanas indikatīvie jautājumi ir sniegti *EU-IA* pamatnostādņu 3.2. nodaļā "Atlases process".

Stratēģiskā novērtējuma rezultātā ārējo ekspertu grupa sagatavo pieteikumu novērtējumu un sarindo tos, pamatojoties uz stratēģiskajā novērtējumā iegūto punktu skaitu. Saskaņojot to ar EK, atlasītie pieteikumi, kuru iegūtais punktu skaits pārsniedz noteiktu robežvērtību, tiek nodoti operatīvajam novērtējumam. Stratēģiskā novērtējuma procesa noslēgumā pieteikuma iesniedzējiem paziņo, kāds lēmums (turpināt vai neturpināt vērtēšanu) ir pieņemts par viņu pieteikumu.

8.3 OPERATĪVAIS NOVĒRTĒJUMS

Operatīvo novērtējumu veic Pastāvīgais sekretariāts, un tas veido **30 %** no projekta kopējā novērtējuma svēruma. Operatīvā novērtējuma galvenais mērķis ir novērtēt priekšlikuma lietderību, t. i., vai tas ir pamatots, reāli izpildāms, konsekvents un saskaņots, pilnīgs, gatavs efektīvai pārvaldībai un ātrai īstenošanai un vai tas ir saimnieciski izdevīgs. Operatīvā novērtējuma laikā tiek izvērtēti šādi kritēriji:

- **Projekta koncepcija un loģika** (12 %) Cik lielā mērā darba plāna elementi (darbības, nodevumi, iznākumi, rādītāji) ir pilnīgi, reāli izpildāmi, konsekventi un saskaņoti? Cik lielā mērā ierosinātā projekta koncepcija ļaus sasniegt mērķus un paredzamos rezultātus?
- **Projekta pamatotība un gatavība īstenošanai** (8 %) Cik lielā mērā priekšlikums ir pamatots (īstenojams noteiktajā termiņā) un gatavs īstenošanai?

- **Organizatoriskie pasākumi un darbības spējas** (5 %) Cik lielā mērā pārvaldības un saziņas pasākumi ir piemēroti un sekmē projekta īstenošanu kopumā?
- **Budžets** (5 %) Cik lielā mērā budžets ir saskaņots un samērīgs?

Katra kritērija vērtēšanas indikatīvie jautājumi ir sniegti *EU-IA* pamatnostādņu 3.2. nodaļā “Atlases process”.

Pēc operatīvā novērtējuma atlases komiteja veic galīgo izvēli. Pieteikuma iesniedzējiem par lēmumu tiks paziņots operatīvā novērtējuma procesa noslēgumā.

8.4 NOVĒRTĒJUMA PUNKTU SKAITĪŠANAS SISTĒMA

Lai atvieglotu lēmuma pieņemšanas procesu, izmanto punktu skaitīšanas sistēmu. Katram svērtajam kritērijam tiek piešķirts vērtējums punktos skalā no 1 līdz 10; no šiem vērtējumiem aprēķina projekta vidējo vērtējumu punktos. Punktu piešķiršanai izmanto šādu vērtēšanas skalu:

9–10 — izcili

7–8 — labi

5–6 — apmierinoši

3–4 — slikti

1–2 — ļoti slikti

Ņemiet vērā, ka projekts, kas kādā no vērtēšanas kritērijiem saņēmis mazāk par 4 punktiem, tiks automātiski noraidīts un turpmāk to vairs neizskatīs.

Punktu skaitīšanas sistēmu piemēro, ņemot vērā ne tikai katra projekta priekšlikuma konkrētās priekšrocības, bet arī konkurētspēju salīdzinājumā ar citiem projekta priekšlikumiem, kas iesniegti tā paša uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus satvarā. Šā iemesla dēļ to projektu priekšlikumu iesniedzējiem, kuri netika atlasīti operatīvajam novērtējumam vai galīgi apstiprināti, nevis paziņo to iegūto punktu skaitu, bet gan sniedz sīkus komentārus par visiem novērtētajiem kritērijiem.

Projekta pieteikumu iesniedzējiem jāņem vērā, ka projekta atlasīšana atlases procesa rezultātā negarantē viņiem automātiskas tiesības saņemt attiecīgo ES dotāciju. Ja izvirzītie nosacījumi netiek izpildīti projekta sākumposmā (tiek atzīts, ka projekts nav pietiekami gatavs īstenošanai), pilnvarotā vienība patur tiesības izbeigt projektu un svītrot to no *EU-IA* apstiprināto projektu saraksta (detalizētu informāciju sk. *EU-IA* pamatnostādņu 4. nodaļā “Sākumposms un līgumu slēgšana”).

8.5 IZSLĒGŠANAS KRITĒRIJI DOTĀCIJU PRETENDENTIEM

Saskaņā ar Finanšu regulu¹⁷ pieteikuma iesniedzējus var izslēgt no dotācijas piešķiršanas procedūras, ja galvenā pilsētas pašvaldības iestāde vai personas, kurām tajā ir pārstāvības, lēmumu pieņemšanas vai kontroles pilnvaras, vai personas, kurām ir būtiska nozīme projekta īstenošanā, atrodas vienā vai vairākās turpmāk norādītajās izslēgšanas situācijās:

- bankrota, maksātnespējas vai likvidācijas procedūras,
- ar nodokļu maksāšanu vai sociālā nodrošinājuma iemaksu veikšanu saistītu pienākumu neizpilde,
- smagi pārkāpumi saistībā ar profesionālo rīcību, informācijas sagrozīšana,
- krāpšana,
- korupcija,
- rīcība saistībā ar līdzdalību noziedzīgā organizācijā,
- nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana vai teroristu finansēšana,
- teroristu nodarījumi vai nodarījumi, kas saistīti ar teroristu darbībām,
- bērnu darbs un citi cilvēku tirdzniecības veidi,
- pārkāpums,
- čaulas uzņēmuma izveide vai darbība.

Pieteikuma iesniegšanas procesā visiem pieteikuma iesniedzējiem kopā ar pieteikuma veidlapu jāiesniedz deklarācija, apstiprinot, ka uz galveno pilsētas pašvaldības iestādi un projekta partneriem neattiecas neviens no iepriekš norādītajiem izslēgšanas kritērijiem. Šī deklarācija ir iekļauta apstiprinājuma lapā, kas ir pievienota pieteikuma veidlapai *EEP* sistēmā. Ņemiet vērā, ka galvenās pilsētas pašvaldības juridiskā pārstāvja pienācīgi parakstīta apstiprinājuma lapa ir obligāta, lai atbilstības pārbaudē pieteikums tiktu atzīts par atbilstīgu.

Atlases procedūras laikā un pirms atlases komitejas galīgā lēmuma pieņemšanas par dotācijas piešķiršanu Pastāvīgais sekretariāts pārbauda pretendentes agrīnās atklāšanas un izslēgšanas sistēmā (*EDES*), kas ir Eiropas Komisijas izveidota sistēma, lai pastiprinātu Savienības finansiālo interešu

---

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012: <https://eur-lex.europa.eu/eli/req/2018/1046/oj>.

aizsardzību un nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību¹⁸. Ja *EDES* tiek atklāta galvenā pilsētas pašvaldība, Pastāvīgais sekretariāts par to informē pieteikuma iesniedzēju, kuram pēc tam ir iespēja iesniegt aizstāvību pirms atlases komitejas galīgā lēmuma pieņemšanas, ievērojot proporcionalitātes principu.

9. SĀKUMPOSMS UN LĪGUMU SLĒGŠANA

Sākumposms aptver sešus mēnešus līdz projekta īstenošanas posma sākumam. Tā mērķis ir nodrošināt, ka ir izpildīti visi administratīvie nosacījumi, lai projekta īstenošanu varētu sākt raiti un efektīvi, un garantēt projekta gatavības līmeni (projekta pārvaldība, projekta īstenošana, riska pārvaldība). Šā posma galvenie aspekti ir apmācības par projekta pārvaldību (tostarp iepazīstināšana ar ziņošanas un pārraudzības sistēmu), projekta sākšanai nepieciešamo administratīvo un juridisko prasību izpilde, atlases komitejas ieteikumu ievērošana, *ex-ante* revīzija un gatavības pārbaude. Sākumposma mērķis ir arī izveidot auglīgu sadarbību starp projektu un Pastāvīgo sekretariātu.

Projekta gatavības pārbaude ir sākumposma process, ko veic nolūkā maksimāli novērst būtisku neparedzētu problēmu rašanos projekta īstenošanas laikā. Projekta gatavības pārbaudi veic gan pirmā līmeņa revīzija *ex ante* revīzijas laikā, gan Pastāvīgais sekretariāts, un tā aptver visus pārvaldības, administratīvos, finanšu un darbības jautājumus, kas var ietekmēt projekta sekmīgu izpildi un projekta mērķrezultātu sasniegšanu. Gatavības pārbaudē arī pārbauda, vai projektam ir pārliedzinoša stratēģija un pietiekamas prognozes attiecībā uz pieteikuma veidlapas sadaļā “Riska pārvaldība” aplūkotajiem jautājumiem (t. i., projekta pārvaldība, cilvēkresursi projekta īstenošanai, gatavība iepirkuma procedūrām, reāli izpildāms laika grafiks, projekta īstenošanas tiesiskā vide, ar ieguldījumiem saistītā dokumentācija, izvietojums un administratīvās atļaujas...).

Ja sākumposms netiek sekmīgi pabeigts noteiktajā sešu mēnešu termiņā (kāds no iepriekš norādītajiem pasākumiem nav pabeigts, vai arī *ex ante* revīzijas un/vai gatavības pārbaudes rezultāts ir negatīvs), pilnvarotajai vienībai ir tiesības izbeigt projektu (ņemot vērā to, ka koncepcija vēl nav pietiekami gatava īstenošanai) un izslēgt to no *EUI-IA* apstiprināto projektu saraksta. Tādā gadījumā projektam tiek izmaksāti tikai divi vienreizējie maksājumi par projekta sagatavošanas posmu un sākumposmu. Ja sākumposms tiek pārtraukts pirms tā pabeigšanas (piemēram, projekts tiek pārtraukts), galvenajai pilsētas pašvaldībai tiek izmaksāta tikai projekta sagatavošanas izmaksām paredzētā vienreizējā summa.

Sekmīgi pabeigts sākumposms ir obligāts priekšnosacījums, lai saņemtu ERAF finansējumu projekta īstenošanai un sāktu projekta īstenošanas posmu.

---

¹⁸ 142. pants, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam.

10. KĀ SAŅEMT PALĪDZĪBU

Pastāvīgā sekretariāta darbinieki būs gatavi sniegt pieteikuma iesniedzējiem palīdzību visos tehniskajos jautājumos, kas tiem varētu rasties *EUI-IA* uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus termiņā — detalizēta informācija ir sniegta *EUI* tīmekļa vietnē. Turklāt

- Pastāvīgais sekretariāts organizēs seminārus pieteikuma iesniedzējiem dažādās pilsētās visā Eiropā. Pieteikuma iesniedzējiem paredzēto semināru datumus un norises vietas var atrast *EUI* tīmekļa vietnē. Šo semināru laikā dalībniekiem būs iespēja pieteikties uz divpusējām sanāksmēm ar Pastāvīgā sekretariāta darbiniekiem un/vai EK pārstāvjiem, lai apspriestu savu projekta ideju.
- Tiešsaistē tiks organizēti tīmekļsemināri par konkrētiem projekta izstrādes un iesniegšanas aspektiem.
- *EUI* tīmekļa vietnē ir izveidota tiešsaistes jautājumu un atbilžu sadaļa, un tiks rīkotas divpusējas tiešsaistes konsultācijas.
- Pieteikumu paka (kurā ietilpst darba uzdevums, *EUI-IA* pamatnostādnes, elektroniskās datu apmaiņas platformas (*EEP*) tehniskās pamatnostādnes, sīki norādījumi par to, kā aizpildīt pieteikuma veidlapu, kas ir pieejama tiešsaistē visās ES valodās *EEP* sistēmā, un pieteikuma veidlapas paraugs) ir pieejama *EUI* tīmekļa vietnē.

11. NOZĪMĪGĀKIE DATUMI

- **31/05/2023** — *EUI-IA* otrā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus izsludināšana
- **06/2023 – 09/2023** — semināri un tiešsaistes konsultācijas pieteikuma iesniedzējiem
- **05/10/2023 (plkst. 14.00 CEST)** — pieteikuma veidlapu iesniegšanas termiņš
- **05/2024** — aptuvens laiks galīgā lēmuma pieņemšanai par projektu apstiprināšanu
- **11/2024** — sākumposma beigu datums
- **01/12/2024** — visu apstiprināto projektu īstenošanas posma sākuma datums

Ceram, ka drīz varēsim iepazīties ar Jūsu projektu priekšlikumiem!